

Conceptversie

Ruimte voor sport

Sport- en beweegnota Leusden
2009 – 2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Landelijke trends & ontwikkelingen	4
3. Schets van de huidige situatie in Leusden	6
4. SWOT-analyse	10
5. Visie op sport en bewegen	11
5.1 Programmalijn 1: iedereen in beweging	14
5.2 Programmalijn 2: sporten = meedoen	17
5.3 Programmalijn 3: plaats voor sport	19

Bijlagen

Bijlage 1: Terugblik op de kadernota Sport 2003

Bijlage 2: Uitvoeringsprogramma

Bijlage 3: Financiën

Bijlage 3: Resultaten enquête sportaanbieders Leusden 2008

1. Inleiding

Voor u ligt de concept sport- en beweegnota. In de nota wordt het beleid aangegeven voor sport- en bewegen in Leusden voor de komende jaren. De uitwerking vindt plaats in het in de bijlage opgenomen uitvoeringsprogramma. Partners in de sport (sportverenigingen, commerciële instellingen, welzijnsinstellingen en onderwijs) hebben d.m.v. van een sportvisie-avond bijgedragen aan het tot stand komen van de concept sport- en beweegnota. Welzijn Leusden is ook nauw betrokken geweest bij het tot stand komen van de concept-nota. Welzijn Leusden zal gevraagd worden een groot deel van de sport- en beweegnota uit te voeren. Het is nog een concept omdat de nota pas definitief gemaakt kan worden na inspraak van de partners in de sport, van de burgers, de WMO adviesraad en het college. De raad stelt uiteindelijk de Nota vast.

Waarom een nieuwe nota?

De vorige kadernota sport dateert van 2003. Deze geeft onvoldoende richting aan actuele vraagstukken waardoor een herijking gewenst is. Bovendien stellen sportverenigingen de gemeente steeds vaker vragen waar geen gefundeerd antwoord op kan worden gegeven omdat het beleidskader niet toereikend is. Ook maatschappelijke trends en ontwikkelingen vragen om een nieuwe visie op sport en bewegen. Omdat er steeds meer aandacht is voor bewegen, en bewegen en sport soms in elkaar overlopen is ervoor gekozen om het sportbeleid te verbreden tot sport- en beweegbeleid.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de landelijke en lokale trends & ontwikkelingen die het sport- en beweegbeleid beïnvloeden. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de huidige situatie in Leusden van sporters en de sportinfrastructuur weergegeven. In hoofdstuk 4 volgt de swot-analyse. Het daarop volgende hoofdstuk geeft de visie op sport- en beweegbeleid weer. Deze visie wordt uitgewerkt in een drietal programmalijnen.

2. Landelijke trends & ontwikkelingen

Er is een aantal landelijke en lokale ontwikkelingen¹ die van invloed zijn op het Leusdense sport- en beweegbeleid voor de komende periode. Deze trends bieden zowel kansen als bedreigingen voor sporten en bewegen. Bij het beschrijven van de trends is gebruik gemaakt van de meest actueel beschikbare cijfers.

Demografische ontwikkelingen

Uit de bevolkingsprognose 2007 van Primos² blijkt dat het inwoneraantal in Leusden tot 2020 min of meer stabiel blijft. Daarbij stijgt het aandeel ouderen (65 jaar en ouder) tussen 2006 en 2020 van 13,4% naar 23,4% van de totale bevolking. Het aandeel jongeren tussen 0-14 jaar neemt af van 19,4% in 2006 naar 14,4% in 2020.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Eén van de opvallende trends van de laatste jaren is de *informalisering* van de maatschappij. Er is sprake van een deinstitutionalisering van organisaties en organisatievormen. We gaan van een duurzame formele organisatie naar vluchtige informele netwerken. Dit valt o.a. te zien in een daling van de organisatiegraad in de vrije tijd: mensen worden minder vaak lid van verenigingen.

Een andere ontwikkeling die al langer gaande is, is de *individualisering*. Mensen willen steeds meer zelf bepalen hoe ze hun leven inrichten. Ook gedragen ze zich meer consumptiegericht en veeleisender naar anderen toe. Mensen besteden tevens steeds minder tijd aan het onderhouden van sociale contacten. De sociale cohesie neemt daardoor af.

Verder is er sprake van een toenemende *informatisering* van de samenleving. Digitale media en de vele nieuwe mogelijkheden tot communicatie (SMS, Hyves, GPS) leiden tot ander gedrag en andere waarden.

De maatschappij neigt ook meer tot *intensivering*. Hiermee wordt bedoeld dat mensen meer belang hechten aan 'beleven' en 'ervaren'. Er moet veel meer in een leven en dat meer moet zowel afwisselend als belonend zijn.

Gezondheid en er goed uitzien is een steeds belangrijker thema geworden. Frappant is dat de toegenomen aandacht voor gezondheid (en bewegen) niet heeft geleid tot een daling van het aantal mensen met overgewicht. Dat is de laatste jaren gelijk gebleven.

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor sport & bewegen?

Sporters

- De toegenomen aandacht voor gezondheid leidt tot meer aandacht voor sport en bewegen als middel om overgewicht te voorkomen of te verminderen en er goed uit te zien.
- Nederlanders worden steeds sportiever. 71% van de Nederlandse bevolking tussen 6-79 jaar sportte minimaal 1 keer in 2007 (2003: 69%).
- 65% van de 6-79 jarigen sportte in 2007 min of meer op regelmatige basis (minimaal 12 keer per jaar) (2003: 61%).

¹ Bij het schrijven van dit hoofdstuk is vooral gebruik gemaakt van de *Rapportage Sport 2008* van het Sociaal Cultureel Planbureau. Hierin staan de belangrijkste cijfermatige ontwikkelingen in de sport van de afgelopen periode (2003-2008).

² Primos, cijfers geciteerd uit 'explorand onderzoek t.b.v. nieuw beleid, inventarisatie functies ruimtegebruik sport gemeente Leusden', Sportfriends, 2008.

- Slechts 15% van de jongeren tussen 12-17 jaar voldoet aan de Nationale norm gezond bewegen (=beweegnorm)³. 25% voldoet aan de fitnorm (2005: 36%) en 38% aan de combinorm (geen vergelijkingscijfers over eerdere jaren).
- De volwassenen doen het beter dan de jongeren. Het percentage Nederlanders van 18 jaar en ouder dat in 2007 voldoet aan de beweegnorm is gestegen tot 59% (2004: 53%). Aan de fitnorm voldoet 18% (2003: 23%) en aan de combinorm 66% (2003: 61%).
- Sporten die het meest worden beoefend zijn zwemmen (36%), fietsen/wielrennen (23%), fitness/aerobics (22%) en hardlopen/joggen (18%).
- De trend tot meer individualisme leidt tot een sterkere groei in individueel te beoefenen sporten.
- De belangstelling voor sportbeoefening in trainings- of competitieverband is in de periode 2003 – 2007 licht afgenomen van 42% naar 41%.
- De vergrijzing leidt tot een verschuiving in belangstelling binnen de sportsector. Ouderen kiezen vooral voor wandelen, golf, fietsen en jeu de boules.
- Groepen die het minst sporten zijn: 65-plussers, lager opgeleiden, lagere inkomensgroepen, allochtonen en mensen met functiebeperkingen.
- Mensen die aan fitness doen, zijn meer gezondheidsgericht, terwijl verenigingssporters ook belang hechten aan aspecten als sociaal contact en plezier hebben.

Sportaanbieders

- Het percentage Nederlanders dat lid is van een sportvereniging is in de periode 2001-2004 gedaald. Absoluut neemt het aantal nog toe, omdat het aantal mensen dat sport, stijgt (in 2004 + 2,2% ten opzichte van 2001). Landelijk was in 2007 34% van de bevolking lid van een sportvereniging (2003: 35%). Onder de sportende bevolking is dit 47% (2003: 49%). De meest beoefende teamsport blijft voetbal. Verenigingssporten die vooral jongeren beoefenen, zoals voetbal en volleybal, zullen nauwelijks groeien. Opvallende uitzonderingen zijn hockey en damesvoetbal.
- Veel van de sporten die individueel worden beoefend, worden aangeboden door commerciële aanbieders. Commerciële aanbieders pakken eerder trends op dan sportverenigingen en zullen daarom de komende jaren ook sterker groeien.
- Sportverenigingen zijn afhankelijk van vrijwilligers om hun activiteiten uit te voeren. Tussen 10-13% van de Nederlandse bevolking (18-79 jaar) doet vrijwilligerswerk binnen de sport. Landelijk gezien is het aantal vrijwilligers in de sport de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven, terwijl het totaal aantal vrijwilligers onder de bevolking is afgenomen. Ook commerciële aanbieders (sportscholen, maneges) maken gebruik van vrijwilligers.

Accommodaties

- De hoeveelheid ruimte en accommodaties voor sport heeft landelijk geen gelijke tred gehouden met de toename van het aantal sporters.
- Er is veel aandacht voor multifunctionele sportcentra, gecombineerd met andere voorzieningen (zoals school, welzijn of wellness).
- Sporters stellen meer eisen aan accommodaties; commerciële aanbieders scoren op dit punt hoger dan de verenigingen.

³ De *Nederlandse norm gezond bewegen* (NNGB) bij jongeren (4-18 jaar) houdt in dat een jongere dagelijks een uur (matig) intensief lichamelijk actief is, waarbij de activiteit minimaal tweemaal per week een positief effect heeft op de lichamelijke fitheid. De norm gezond bewegen bij volwassenen is, dat een volwassene ten minste 5 dagen per week een half uur per dag matig intensief beweegt. De *fitnorm* betekent ten minste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit verrichten. De combinorm verwijst naar voldoen aan de NNGB en/of de fitnorm.

3. Schets van de huidige situatie in Leusden

In dit hoofdstuk is vooral gebruik gemaakt van recent onderzoek van de GGD Eemland naar het sport- en beweeggedrag van Leusdenaren. Waar landelijke cijfers beschikbaar zijn, zijn deze, om een vergelijk te kunnen maken met Leusden, aangegeven.

Sporters

*Volwassenen (20-65 jaar)*⁴

- 58% voldoet aan de beweegnorm (landelijk: 59% in 2007).
- 8% blijkt volledig inactief te zijn (landelijk: 7% in 2004; 5% in 2007). Dit zijn vooral mensen met een uitkering, mannen, mensen met een lage sociaal-economische status en allochtonen.
- 49% is lid van een sportvereniging (landelijk ruim 30%, 2007).
- 42% heeft overgewicht; hiervan heeft 8% obesitas. De percentages komen overeen met het landelijk gemiddelde. Overgewicht komt meer voor bij mannen dan bij vrouwen.

*Kinderen (10-12 jaar)*⁵

- 93% voldoet aan de beweegnorm. 72% van deze kinderen speelt minstens een half uur per dag buiten.
- 89% is lid van een sportvereniging. Meisjes, allochtonen, kinderen met een lage sociaal-economische status en kinderen uit eenoudergezin zijn minder vaak lid van een vereniging.
- 8% van de kinderen⁶ heeft overgewicht; 1% heeft obesitas. Dit is lager dan het regionaal gemiddelde. Hoe lager het opleidingsniveau van ouders, hoe groter de kans op overgewicht.

*Jongeren (13-16 jaar)*⁷

- 97% voldoet aan de beweegnorm. Dit is hoger dan in de regio (86%) en veel hoger dan het landelijk gemiddelde.
- 70% is lid van een sportvereniging.
- Sporten staat op plaats twee staat als het gaat om de favoriete tijdsbesteding van jongeren. 57% van de jongeren sport graag (jeugdmonitor, 2008).
- Jongeren tussen 15-18 jaar zijn tevreden over het sportaanbod in Leusden⁸.

*Mensen met een beperking*⁹

- 5% van de Leusdenaren heeft een lichamelijke beperking. Dit cijfer is lager dan het regionaal gemiddelde (9%) en landelijke cijfers.
- 8% van de Leusdense bevolking wordt in ernstige mate belemmerd door een chronische ziekte. Dit is vergelijkbaar met het regionale gemiddelde.

⁴ Gezondheidspeiling volwassenen (20-65 jaar) 2004, GGD Eemland, 2006.

⁵ Schoolkracht basisonderwijs, Gemeenteprofiel Leusden, schooljaar 2006-2008, GGD Eemland,

⁶ Gezondheid van de jeugd in Leusden, onderzoek onder kinderen in groep 2 (5-6 jaar), groep 7 (10-11 jaar) en klas 2 VO (13-14 jaar), GGD Eemland 2006-2007.

⁷ Schoolkracht voortgezet onderwijs, Gemeenteprofiel Leusden, schooljaar 2007-2008, GGD Eemland.

⁸ Dit blijkt uit een workshop met jongeren die Jeugd- en Jongerenwerk hield in november 2008.

⁹ Gezondheidspeiling volwassenen (20-65 jaar) 2004, GGD Eemland, 2006.

In 2007 heeft Welzijn Leusden een onderzoek¹⁰ uitgevoerd onder 360 mensen met een beperking die geregistreerd staan bij de gemeente omdat ze een vvg-voorziening hebben. Samengevat zijn de conclusies uit dit onderzoek:

- 61% van de respondenten sport niet. De belangrijkste reden waarom men niet sport is de onbekendheid met het aanbod.
- Mensen die wel sporten, doen aan rolstoelbasketbal, zwemmen, rolstoeldansen, fitness en gymnastiek.
- 64% van de respondenten wil meer sporten. Vooral zwemmen, fitness/yoga, gymnastiek en rolstoelsporten scoren hoog.
- Het huidige aanbod in Leusden is beperkt tot een klein aantal sporten; met name voor kinderen. Het aanbod wordt vooral geleverd door het zwembad en de commerciële aanbieders. Sportverenigingen hebben een beperkt aanbod voor deze groep.

Sportinfrastructuur

Sportaanbieders

Het aanbod in Leusden is breed en divers. Er zijn 44 sportverenigingen bekend waar meer dan 30 verschillende sporten kunnen worden beoefend. Daarnaast kent Leusden 4 fitnesscentra/ sport-scholen en enkele maneges. Verder biedt de IJsbreker/jeugd- en jongerenwerk sportactiviteiten aan wanneer jongeren (13+) hierom vragen. Welzijn Ouderen Leusden (WOL) heeft een breed sport- en beweegpakket voor ouderen (bridge, tai chi, yoga, dansen, zwemmen etc.). Ook heeft ze een cursus 'fit door het leven' waarin ouderen worden gestimuleerd om te sporten bij een sportvereniging of een andere organisatie.

Voor het opstellen van deze visie is een enquête onder de sportverenigingen en sportscholen gehouden (zie bijlage 4 voor een uitgebreide weergave). 18 verenigingen en 2 sportscholen hebben hierop gereageerd. Op basis hiervan en het inwonertal van Leusden schatten wij het totaal aantal leden van de verenigingen op ruim 12.000. (In 2001 werd het aantal geschat op maximaal 11.000). Het aantal leden is dus licht gestegen.

Het aantal inwoners dat sport bij sportscholen wordt op basis van de gegevens uit de enquête geschat op ruim 6.000. In 2001 werd dit geraamd op 3.000. Absoluut en procentueel zijn dus veel meer mensen de afgelopen jaren gaan sporten bij een sportschool. Dit komt overeen met het landelijke beeld. Zowel de verenigingen als de sportscholen verwachten de komende jaren te zullen groeien.

Van het aanbod maken overigens niet alleen Leusdenaren gebruik. Er zijn ook sporters van buiten Leusden die in de gemeente sporten, net zoals sommige Leusdenaren in de omliggende gemeenten sporten.

Nieuw aanbod

Een meerderheid van de verenigingen geeft aan geen nieuw aanbod te willen creëren. Niet zo gek als in ogenschouw wordt genomen dat ruim 60% al moeite heeft met het huidige aantal vrijwilligers het huidige aanbod te handhaven. Twee verenigingen geven aan een aanbod voor mensen met een functiebeperking te willen creëren. De twee sportscholen die de enquête hebben geretourneerd gaan zich richten op mensen met obesitas.

Knelpunten

In de enquête is de verenigingen ook gevraagd naar de knelpunten die ze ervaren. De grootste knelpunten doen zich voor in de sfeer van de accommodatie. Voor het merendeel betreft het dan de binnensportaccommodatie. Verenigingen ervaren dat het huidige aanbod aan accommodatie onvoldoende is. Met name om op piekuren te sporten (in het weekend en 's avonds en in de winter, wanneer buitensportverenigingen in binnensportaccommodaties sporten). Het

¹⁰ Onderzoek *aangepast sporten*, Welzijn Leusden, 2007.

gevolg hiervan is dat ze onvoldoende kunnen groeien, of dat sporters afhaken (vanwege beperkingen in de accommodatie). (Overigens geeft ook jeugd- en jongerenwerk aan dat het verkrijgen van zaalruimte niet altijd even gemakkelijk is).

Als tweede knelpunt noemen sportverenigingen het gebrek aan (gekwalficeerde) vrijwilligers. Sportverenigingen zijn afhankelijk van vrijwilligers om hun activiteiten uit te voeren. Uit de enquête blijkt dat bijna twee derde van de sportverenigingen een tekort aan vrijwilligers heeft. In 2001 gaf slechts een derde van de verenigingen aan een tekort aan vrijwilligers te hebben. In 2001 was het beeld gunstiger dan het landelijke gemiddelde; in 2008 komt het beeld in Leusden overeen met het landelijke gemiddelde. Commerciële aanbieders maken -op kleine schaal- ook gebruik van vrijwilligers.

Welzijn Leusden

De gemeente subsidieert Welzijn Leusden om sportverenigingen te ondersteunen door het geven van informatie, advies en het organiseren van cursussen. Daarnaast voert Welzijn Leusden voor de gemeente de breedtesportimpuls uit. In 2010 stopt de financiële bijdrage vanuit het Rijk, waardoor de bijdrage voor het uitvoeren van breedtesport activiteiten komt op € 45.000,- in plaats van € 90.000,- per jaar. Het aanbod aan activiteiten zal hierdoor aangepast worden. De laatste jaren is de focus van de activiteiten vooral gegaan naar het promoten van sport voor mensen met een functiebeperking, jongeren, ouderen en verenigingsondersteuning. Ook beheert Welzijn Leusden de gemeentelijke binnensportaccommodaties.

Accommodaties

Huidig gemeentelijk aanbod in cijfers				
Sportaccommodaties	Aantal			
<u>Binnensport</u>				
Sporthal	1			
Sportzaal	2			
Gymzaal	4			
<u>Buitensport</u>	<u>Asfalt</u>	<u>Gras</u>	<u>Semikunstgras</u>	<u>Kunstgras</u>
Voetbal		9	1	2
Handbal	2			
Honkbal		1		
Korfbal				3
Hockey				3

Uit de *Rapportage sport 2008* (SCP) blijkt dat landelijk de laatste jaren weinig is geïnvesteerd in accommodaties. In Leusden was dit juist prioriteit en is veel geïnvesteerd in bestaande of nieuwe accommodaties.

De buitensportaccommodaties in Leusden zijn de afgelopen beleidsperiode kwantitatief en kwalitatief verbeterd. Het BBP/Jan Bannink-park is gherstructureerd en de Schammer (hockeycomplex) is gerealiseerd.

In de periode 2010-2012 worden drie multifunctionele centra (MFC) ontwikkeld. Met de komst van de MFC's komt er een nieuwe sportzaal (Tabaksteeg) een dubbele gymzaal (Alandsbeek) en een nieuwe gymzaal (Biezenkamp) bij (en worden 3 gymzalen vervangen). Hierdoor neemt de totale sportvloeroppervlakte

toe. Het eigendom, het beheer en de exploitatie van de MFC's komt in handen van de woningstichting Leusden. Volgens onderzoek van Sportfriends¹¹ heeft Leusden daarmee voldoende sportvloeroppervlakte. De sportvloeroppervlakten zijn echter verdeeld over teveel accommodaties waardoor er een knelpunt ontstaat voor vereniging die een grote ruimte, zoals een sporthal, willen huren. Het grootste knelpunt is met name de sporthalruimte in de piekuren, avond en weekend in de periode november tot en met maart. Uit de sportenquête blijkt dat verenigingen het tekort aan voldoende sporthalruimte als grootste knelpunt zien in het huidige sportbeleid. Dit belemmert hun in groei, het aanbieden van activiteiten voor andere doelgroepen, het behouden en werven van vrijwilligers, het verkrijgen van een 'clubgevoel' (sommige verenigingen sporten op verschillende locaties).

Hopman & Andres heeft nader onderzoek verricht naar de behoefte aan een extra sporthal en de mogelijkheden om deze te exploiteren. Het onderzoek is voorjaar 2009 afgerond. In het najaar van 2009 vindt er besluitvorming plaats over het wel of niet realiseren van een aanvullende accommodatie.

¹¹ Inventarisatie functies ruimtegebruik sport gemeente Leusden

4. SWOT-analyse

Uit de beschrijving van de ontwikkelingen en trends en de huidige situatie in Leusden, volgt de volgende SWOT¹²-analyse:

Sterk

- Het huidige sportaanbod in Leusden is breed en divers. Bijna elke sport kan worden beoefend.
- De sportparticipatie onder Leusdenaren is hoog; vooral onder kinderen en jongeren.

Zwak

- Het vrijwilligerstekort onder sportverenigingen is in de periode 2001-2008 sterk gestegen. Dit legt een druk op de bestaande vrijwilligers. Ook heeft het gevolgen voor het ontwikkelen van nieuw aanbod.
- Sportverenigingen geven aan met name in de periode november t/m maart behoefte te hebben aan extra binnensportaccommodatie. Sportverenigingen ervaren dat het tekort aan voldoende accommodatie hen belemmert in groei, clubgevoel en de mogelijkheid te kunnen sporten waar en wanneer men dat wil.
- Er ontbreekt structurele samenwerking en afstemming tussen de diverse partners in de sport. Daardoor wordt niet alert op kansen ingespeeld en worden bedreigingen te laat onderkend.
- De gemeente heeft geen inzicht in de ongeorganiseerde sport(ers).

Kansen

- Sporten en bewegen is 'in'.
- De vanaf 2010 verplichte maatschappelijke stages (72 uur) door middelbare scholieren bieden kansen om tekorten in het vrijwilligerswerk binnen de sport te verminderen. Scholieren willen ook het liefst stage lopen in de sport- of recreatiesector.
- De zwaarlijvigheid van mensen neemt niet af. Er is toenemende aandacht van diverse instellingen om deze groep in beweging te krijgen.
- Mensen met lage inkomens geven aan dat ze de hoogte van de contributie als een belemmering ervaren om te sporten. Door aan deze mensen meer bekendheid te geven dat er mogelijkheden zijn voor een financiële bijdrage voor het beoefenen van sport kan het percentage sporters onder mensen met een laag inkomen worden verhoogd.
- Mensen met een functiebeperking willen meer bewegen/sporten, maar ervaren het aanbod als beperkt of zijn onvoldoende op de hoogte van de mogelijkheden. Vooral het aanbod voor kinderen met een functiebeperking is zeer beperkt, terwijl hun liefste bezigheid is om te sporten.

Bedreigingen

- De maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de individualisering en het consumptiegedrag, zijn een bedreiging voor het voortbestaan van sportverenigingen. De belangstelling om te sporten binnen clubverband zal daardoor op de lange termijn afnemen, evenals de behoefte om als vrijwilliger actief te zijn binnen een vereniging.

¹² SWOT staat voor Strength, Weaknesses, Opportunities and Threats.

5. Visie op sport

Landelijk sportbeleid

De rijksoverheid heeft in de nota *Tijd voor Sport* (2006) haar visie op sport uiteengezet. In de beleidsbrief *De kracht van sport* (2008) van het huidige kabinet wordt dit verder uitgebouwd. Het kabinet streeft naar 'een sportieve samenleving waarin zowel veel aan sport wordt gedaan als van sport wordt genoten'. Het streven wordt gepreciseerd in de volgende doelen:

- Mensen gaan meer sporten en bewegen voor hun gezondheid;
- Via de sport komen mensen elkaar meer tegen en gaan meer meedoen aan maatschappelijke activiteiten;
- Mensen gedragen zich sportief en respecteren (spel)regels;
- Topsport wordt bevorderd als symbool van ambitie, als bron van ontspanning en ter versterking van het nationale imago.

Landelijk is het beleid er meer op gericht om sport niet alleen als doel op zich te zien, maar vooral ook als middel om sportexterne doelstellingen te behalen, zoals participatie en gezondheidsbevordering.

De rijksoverheid streeft ernaar dat in 2012 70% van de volwassenen en 50% van de jeugdigen tot 18 jaar aan de beweegnorm voldoet.

Gemeentelijk beleidskader

Op 15 februari 2000 heeft de gemeenteraad haar toekomstvisie op Leusden uiteengezet (Bouwen aan een krachtig Leusden). De gemeente staat voor een krachtige, zelfstandige en vitale samenleving. Op sociaal gebied staat sociale vitaliteit voorop. De gemeente wil de sociale en maatschappelijke binding van de inwoners met Leusden in stand houden. Aantrekkelijke verblijfsgebieden en ontmoetingsplekken in de wijken en in het centrum dragen hiertoe bij.

In 2007 heeft de gemeenteraad haar visie op maatschappelijke ondersteuning uiteengezet. Centraal in deze visie staat dat iedereen in Leusden actief deelneemt aan de samenleving. Zowel burgers, organisaties en de lokale overheid worden geacht actieve betrokkenheid te tonen en verantwoordelijkheid te nemen voor de samenleving. Een breed aanbod aan diensten/activiteiten moet het voor inwoners mogelijk maken om te *kunnen* participeren en aantrekkelijk om te *willen* participeren. Sportbeleid raakt aan een groot aantal prestatievelden van de WMO (Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning): 1: bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten; 2: op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen; 4: ondersteunen van vrijwilligers; 5: het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer.

In de programmabegroting 2009 is het volgende over sport aangegeven:

“Sport vergroot de kansen van integratie en sociale participatie. Daarom spant de gemeente zich in om alle inwoners, ongeacht hun achtergrond, leeftijd, beperking en financiële situatie te kunnen laten sporten in een veilige omgeving”.

Visie op sportbeleid

Vanuit bovenstaande visies, en met inachtneming van de SWOT-analyse, formuleren we de visie voor het sport- en bewegingsbeleid in Leusden:

Sport is leuk; om te doen en om naar te kijken! Mensen ontplooiën zich door sport. Bovendien is het gezond en maakt het sociale contacten mogelijk. Ook verbetert het de leefbaarheid in de woonomgeving. Kortom, sport en bewegen dragen bij aan een krachtig en vitaal Leusden. Door te sporten en te bewegen neemt de vitaliteit van de Leusdenaren toe.

Iedereen moet kunnen sporten en bewegen. Een krachtige, gedifferentieerde, sportinfrastructuur maakt dit mogelijk. Leusdenaren kiezen zelf of ze in georganiseerd of in ongeorganiseerd verband sporten. Inwoners die vanwege functiebeperkingen moeilijker toegang hebben tot het sportaanbod, worden ondersteund. De gemeente schept voorwaarden waardoor sportverenigingen als vitale sportorganisaties zich sterk profileren met een aantrekkelijk vraaggericht aanbod.

Sportaccommodaties ontwikkelen zich tot multifunctionele accommodaties waarmee een bijdrage wordt geleverd aan het ontstaan van aantrekkelijke ontmoetingsplekken, waar altijd iets te doen is. Sporten en bewegen is mogelijk in alle wijken. De openbare ruimte wordt sportvriendelijk(er) ingericht.

De samenwerking tussen de diverse partners in de sport wordt verbeterd. De gemeente neemt hierin een initiërende rol. We streven naar een resultaatgericht sportbeleid. We willen naast de aandacht voor kwantiteit, meer aandacht voor kwaliteit en klantgerichtheid. We zullen de resultaten van het beleid monitoren en evalueren.

De visie willen we concretiseren in de volgende drie programmalijnen:

- Programmalijn 1: iedereen in beweging
- Programmalijn 2: sporten = meedoen
- Programmalijn 3: plaats voor sport

5.1 Programmalijn 1: Iedereen in beweging

Iedereen in beweging!

Sporten en bewegen is gezond. Het helpt om overgewicht te bestrijden en hart- en vaatziekten tegen te gaan. Hoewel iedereen wel weet dat bewegen een bijdrage levert aan een gezonde levensstijl, komt het er toch niet altijd van om te sporten. Sportstimulering dient zich daarom niet alleen te beperken tot kinderen, mensen met een functiebeperking en ouderen. We willen dat iedereen in beweging komt! We sluiten met deze programmalijn aan bij de nota lokaal gezondheidsbeleid 2008-2010. In deze nota is binnen het programma *bevorderen gezonde leefstijl en preventie* aandacht voor bewegen. In deze nota wordt de uitdaging gezien mensen te verleiden zich gezond te gedragen. Dit kan door een omgeving te creëren waarin gezond gedrag ook een makkelijke keuze wordt, bijvoorbeeld via positieve prikkels of door het wegnemen van belemmeringen.

In 2004 voldeed 58% van Leusdenaren van 18 jaar en ouder aan de beweegnorm (cijfer uit gezondheidspeiling volwassenen GGD Eemland). In Leusden willen we het percentage verhogen van 58% in 2004 naar 75% in 2013. Door de sportpas voor Leusden behouden en extra te promoten worden Leusdenaren uitgenodigd te gaan sporten of bewegen bij een van de talrijke sportverenigingen/sportscholen die Leusden rijk is. De sportpas wordt gelieerd aan een gezonde leefstijl. Financiële middelen voor het in stand houden van de sportpas zullen beschikbaar moeten blijven.

In samenwerking met sportscholen (en andere mogelijk geïnteresseerden zoals b.v. zorgverzekeraars) wordt bekeken hoe mensen bewust kunnen worden gemaakt van een gezondere actieve leefstijl. Ook zullen Leusdenaren gestimuleerd worden op de fiets naar winkelcentra, het werk en naar de sportvereniging te gaan. Aansluiting wordt gezocht bij bestaande acties zoals fietsen scoort. Interne samenwerking (milieu en communicatie) wordt gezocht om bestaande initiatieven uit te bouwen en voor nieuwe initiatieven (met belgerinkel naar de winkel) een breed draagvlak te creëren. Bedrijven en verenigingen worden benaderd om aan te sluiten bij acties.

Steeds meer mensen beoefenen een solosport (= een sport die voor recreatieve beoefening geen tegenstander vereist en die mensen buiten verenigingsverband beoefenen, zoals hardlopen, fietsen, skaten of zwemmen). Dit sporten gebeurt bijna altijd in de openbare ruimte. We hebben geen inzicht in de wensen en behoeften van deze individuele sporters. Om inzicht te verkrijgen in de wensen en behoeften zal er in de 2011 een onderzoek plaatsvinden onder de Leusdense bevolking. De resultaten van het onderzoek worden gebruikt in de volgende, na 2012, te ontwikkelen beleidsnota sport en bewegen.

Wat willen we bereiken?

1. In 2013 voldoet 75% van de Leusdenaren van 18 jaar en ouder aan de beweegnorm. Hierdoor bereiken wij ook dat:
 - o Het percentage van mensen met overgewicht verlaagd wordt (42%), zonder streefcijfers te noemen.
 - o Het percentage van mensen met obesitas verlaagd wordt (8%), zonder streefcijfers te noemen

Wat gaan wij ervoor doen?

- 1.1 Handhaven van de sportpas en een jaarlijkse promotie campagne opzetten ter promotie van de sportpas gekoppeld aan een gezonde leefstijl voor de periode 2010- 2012.

1.2 In samenwerking met sportscholen (en andere mogelijk geïnteresseerden zoals b.v. zorgverzekeraars) wordt in 2011 een Plan van Aanpak opgesteld om mensen bewust te maken van een gezondere actieve leefstijl.

1.3 Stimuleren dat Leusdenaren vaker de fiets nemen door aan te sluiten bij de acties fietsen scoort en met belgerinkel naar de winkel in de periode 2010 t/m 2012.

1.4 Onderzoek naar wensen en behoeften van solo sporters in 2011 om inzicht te verkrijgen in de solosporters en vervolgens bekijken of de gemeente een actieve rol kan/moet spelen om hen te ondersteunen en/of het aantal sporters te verhogen waarbij met de belangen van sportverenigingen rekening wordt gehouden.

Sportstimulering voor kwetsbare groepen

Uit het SCP-onderzoek sport 2008 en uit de lokale gezondheidsmonitor blijkt dat met name drie groepen minder sporten: mensen met een functiebeperking, mensen met lagere inkomens en ouderen. De gemeente voert al een actief beleid om het sporten onder kinderen, ouderen en mensen met een functiebeperking te bevorderen (het huidige sportstimuleringsbeleid). De gemeente zal hier, weliswaar met minder middelen, op blijven inzetten.

Voor ouderen blijft het mogelijk activiteiten te doen bij Welzijn Leusden. Daarnaast is het streven om ouderen vanuit de activiteiten van Welzijn Leusden in te laten stromen in een reguliere sportvereniging.

Met sportstimulering voor mensen met een functiebeperking willen we een bijdrage blijven leveren aan het bereiken van de doelstelling van de notitie integraal gehandicaptenbeleid¹³: Mensen met een functiebeperking de mogelijkheid te bieden om volledig en volwaardig te participeren in de samenleving. Sportverenigingen worden aangemoedigd het aanbod voor mensen met een beperking te vergroten. Eén op de tien inwoners heeft in meer of mindere mate last van een beperking¹⁴. Uit een lokaal onderzoek onder volwassenen met een beperking¹⁵ is gebleken dat 61% niet sport. Onbekendheid met het aanbod is de voornaamste reden om niet te sporten. Overigens is uit de jeugdmonitor gebleken dat jongeren met een handicap relatief veel tijd besteden aan sport.

Om mensen met lagere inkomens te bereiken, is het belangrijk dat het sportaanbod betaalbaar, bereikbaar en laagdrempelig is. Uit onderzoek van de GGD is bekend dat mensen met lagere inkomens vaker obesitas hebben. Om meer mensen met een laag inkomen aan sporten en bewegen deel te laten nemen wordt nagegaan welke mogelijkheden er zijn om de financiële drempel om te gaan sporten weg te nemen of te minimaliseren.

Uit onderzoek van de GGD Eemland blijkt dat kinderen al veel sporten en voor een groot deel aan de beweegnorm voldoen. 93% van de kinderen en 97% van de jongeren in Leusden voldoet aan de beweegnorm. Dit hoge percentage willen we handhaven. 8% van de kinderen heeft overgewicht. Dit percentage zouden we verminderd willen zien, zonder streefcijfers te noemen.

De gemeente blijft schoolsporttoernooien ondersteunen om de jeugd zodoende een beweegstimulus te geven. Schoolsporttoernooien bieden kinderen de kans om kennis te maken met diverse sporten. Indien interesse voor een bepaalde sport gewekt is de kans aanwezig dat leerlingen instromen naar een sportvereniging. Leusden ondersteunt de volgende schoolsporttoernooien; voetbal, waterpolo, korfbal, badminton, basketbal, schaken, handbal en volleybal. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om in te zetten op een combinatie functionaris. Het ministerie van OCW en het ministerie van VWS stellen vanaf 2008 gelden beschikbaar om in Nederland 2500 fulltime combinatiefunctionarissen aan te stellen. Leusden komt vanaf 2010 in aanmerking voor deze regeling. Een combinatie-functionaris is in dienst bij één werkgever, maar is werkzaam voor twee of meer sectoren. Werken binnen de school, de sportvereniging en/ of de cultuur wordt gecombineerd. Bij voorkeur is de functie uitvoerend van aard. De ministeries komen met een forse startsubsidie over de brug, want zij betalen het eerste jaar 100% en vervolgens dragen zij structureel 40% bij. De impuls wordt uitgevoerd onder regie van de gemeenten. Combinatiefuncties zijn het resultaat van lokaal maatwerk, doordat wordt aangesloten bij het gemeentelijk beleid. De gemeente dient zich daarnaast garant te stellen voor de (co)financiering van de combinatiefuncties. De gemeente Leusden is voornemens de combinatie functionaris inzetten op scholen en sportverenigingen. Op school zal de combinatiefunctionaris een kwaliteitimpuls geven aan het bewegingsonderwijs en het project voeding en bewegen uitvoeren. Voor de rol van de combinatiefunctionaris binnen sportverenigingen verwijzen wij naar programmalijn 2.

¹³ Notitie Integraal gehandicaptenbeleid in Leusden, 2008-2011.

¹⁴ Deze groep bestaat uit: chronisch zieken, lichamelijk gehandicapten, verstandelijk gehandicapten, zintuiglijk gehandicapten en mensen met psychiatrische of psychosociale beperkingen. Notitie Integraal gehandicaptenbeleid in Leusden, 2008-2011.

¹⁵ Onderzoek 'aangepast sporten', Welzijn Leusden, 2007.

Wat willen we bereiken?

1. Meer ouderen gaan sporten, zonder streefcijfers te noemen.
2. Meer mensen met een functiebeperking gaan sporten, zonder streefcijfers te noemen.
3. Meer mensen met lagere inkomens gaan sporten, zonder streefcijfers te noemen.
4. Handhaven van het hoge percentage kinderen (93%) en jongeren (97%) dat voldoet aan de beweegnorm. Hieraan gekoppeld het percentage kinderen met overgewicht verlagen (8%), zonder streefcijfers te noemen.

Wat gaan wij ervoor doen?

- 1.1 Handhaven van aanbod voor ouderen via Welzijn Leusden in de periode 2010-2012.
- 1.2 Samen met sportverenigingen en Welzijn Leusden wordt in 2010 een Plan van Aanpak opgesteld om ouderen vanuit de activiteiten van Welzijn Leusden in te laten stromen in de sportvereniging.
- 2.1 Handhaven van sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking via Welzijn Leusden in de periode 2010-2012.
- 2.2 Samen met sportverenigingen en Welzijn Leusden wordt in 2010 een Plan van Aanpak opgesteld dat leidt tot een toename van mogelijkheden voor mensen met een beperking om te sporten bij een sportvereniging.
- 3.1 Onderzoeken van mogelijkheden in 2011 om de financiële drempel om te gaan sporten voor mensen met lagere inkomens weg te nemen of te minimaliseren.
- 4.1. Financieel ondersteunen van schoolsport toernooien in de periode 2010-2012.
- 4.2. Gemeente onderzoekt de mogelijkheid om in te zetten op een combinatie functionaris vanaf 2010 en verder t.b.v. de jeugdprojecten:
 - o Voeding en beweging
 - o Waarborgen kwaliteit beweegonderwijs op basisscholen

5.2 Progammalijn 2: Sporten = meedoen

Vitale sportverenigingen

Veel mensen zijn lid van een sportvereniging omdat het een mogelijkheid biedt om andere mensen te ontmoeten, gezamenlijk actief bezig te zijn en prestaties te leveren. Ook zijn veel vrijwilligers actief in de sport. Sportverenigingen -en andere organisaties die sporten mogelijk maken- leveren daarmee een belangrijke rol aan een gemeenschappelijk doel: meedoen aan de maatschappij (als verenigingslid en/of als vrijwilliger). Via een sportvereniging leren mensen ook maatschappelijke waarden, zoals sportief gedrag, je houden aan (spel)regels en het tonen van respect.

De gemeente erkent het maatschappelijk belang van een sportvereniging en streeft ernaar om gezonde sportverenigingen met een goed sporttechnisch kader te hebben. Uit de verenigingsenquête 2008 bleek dat 66% van de sportverenigingen in Leusden tekort heeft aan vrijwillig kader. De mogelijkheden voor het inzetten van een combinatiefunctionaris worden onderzocht. Naast betrokkenheid bij het onderwijs zal de combinatiefunctionaris een ondersteunende rol richting sportverenigingen hebben. Wij streven ernaar dat alle sportverenigingen binnen Leusden een vrijwilligers coördinator hebben. Een vrijwilligerscoördinator zorgt ervoor dat het vele werk wat de vrijwilligers binnen de vereniging verzetten in goede banen wordt geleid en fungeert als centraal aanspreekpunt voor de vrijwilligers. Daarnaast zal het via Welzijn Leusden mogelijk blijven, beperkter dan voorheen gezien het wegvallen van de bijdrage vanuit het Rijk, om vraaggericht cursussen te blijven volgen voor het vrijwillig kader. Met de cursussen willen wij bereiken dat vrijwilligers voor de verenigingen behouden worden, dat sportverenigingen maatschappelijk verantwoord kunnen functioneren en dat de kwaliteit van het vrijwillig kader verbeterd wordt. De vanaf 2010 verplichte maatschappelijke stages (72 uur) door middelbare scholieren bieden kansen om tekorten in het vrijwilligerswerk binnen de sport te verminderen. Scholieren willen ook het liefst stage lopen in de sport- of recreatiesector. Belanghebbenden in de sport moeten van elkaar kunnen leren. Eenmaal in de vier maanden zal er een thema-avond georganiseerd worden voor alle beweeg- en sport belanghebbende in Leusden.

De gemeente heeft geen topsportbeleid. Als er verenigingen zijn die zich op (inter)nationaal niveau gaan bewegen, zal de gemeente een visie ontwikkelen op haar faciliterende rol.

Wat willen we bereiken?

1. In 2013 heeft 50% van de sportverenigingen voldoende vrijwilligerskader zodat zij een hoogwaardig aanbod kan (blijven) aanbieden dat vraaggericht tot stand is gekomen.

Wat gaan wij ervoor doen?

- 1.1 Gemeente onderzoekt de mogelijkheid om in te zetten op een combinatie functionaris vanaf 2010 en verder t.b.v. ondersteunen sportverenigingen inzake een vrijwilligerscoördinator.
- 1.2 Middelen beschikbaar houden voor Welzijn Leusden zodat zij cursussen kunnen blijven aanbieden aan het vrijwillig kader van de sportverenigingen voor de periode 2010 t/m 2012.

- 1.3 In samenspraak met sportverenigingen in 2010 een actieplan opstellen om verplichte maatschappelijke stages door middelbare scholieren goed te benutten.
- 1.4 Driemaal per jaar wordt vraaggericht een thema avond georganiseerd voor alle sportbelanghebbenden.

De wijk als ontmoetingsplaats (binnen en buiten)

Uit SCP-onderzoek is gebleken dat als mensen kunnen sporten in hun eigen wijk, dit een belangrijke stimulans is om te gaan of te blijven sporten. Juist om 'twijfelaars in de sport' over de streep te trekken, loont het te investeren in sportvoorzieningen in de directe omgeving¹⁶. Wij willen bereiken dat het mogelijk is voor inwoners om in de wijk binnen en buiten te sporten. Door de realisatie van 3 MFC's in combinatie met de bestaande accommodaties biedt de gemeente Leusden haar inwoners voldoende mogelijkheden om in de omgeving van de eigen wijk binnen te kunnen sporten. Bij het herinrichten van openbare ruimte is van belang dat deze ruimte iedereen (jong en oud) uitnodigen om te gaan bewegen. In 2009 wordt door de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling het speelruimte plan geschreven. Bij het opstellen van het speelruimte plan wordt er rekening gehouden met de doelstellingen zoals geformuleerd in het sport- en beweegbeleid.

Wij willen sporten en spelen voor alle leeftijdsgroepen in de wijk bevorderen en op deze manier de sociale binding in de wijk vergroten. De wijk is dé plek waar jong en oud elkaar tegenkomt. Mensen voelen zich meer thuis in hun wijk als ze contact hebben met anderen. Ook wordt het veiligheids-gevoel versterkt als mensen elkaar kennen. Het streven is dat jong en oud elkaar gaan ontmoeten bij sport- en beweegactiviteiten in de wijk. Om de wijk te stimuleren activiteiten te organiseren gaan wij de komende periode richtlijnen opstellen voor het subsidiëren van activiteiten. Ook wordt nagegaan of wijkplatforms hier een rol in kunnen/willen spelen. Onderzocht gaat worden of een eventuele combinatiefunctionaris hier een initiërende rol in kan spelen. Vanaf 2011 moet het voor wijken mogelijk zijn om subsidie aan te vragen voor sport- en beweegactiviteiten.

Wat willen we bereiken?

1. Realisatie van drie MFC's, zodat in de omgeving van elke wijk in Leusden een binnensportaccommodatie aanwezig is (2012).
2. Minimaal 2 openbare speelruimten zodanig inrichten dat deze jong en oud uitnodigen om te gaan bewegen (2010-2012)
3. Vanaf 2011 toename van sport en beweegactiviteiten in de wijken, zonder streefcijfers te noemen.

Wat gaan wij ervoor doen?

- 1.1 In samenwerking met de woningstichting worden drie MFC's gerealiseerd met een binnensportaccommodatie waarbij door de gemeente input wordt geleverd voor de planvorming betreffende binnensportaccommodaties.
- 2.1 De gemeente stelt een speelruimteplan op en geeft in de periode 2010-2012 hier uitvoering aan.
- 3.1 Vanaf 2011 subsidie beschikbaar stellen voor sport- en beweegactiviteiten in de wijk.

¹⁶ SCP rapportage sport 2008, op pag. 339 worden twee onderzoeken aangehaald (Van Kalmthout en Lucassen 2008; Kamphuis 2008).

Centrale ontmoetingsplaatsen (buiten)

Naast zelf sport te beoefenen, vinden veel (andere) mensen het ook leuk om naar sport te kijken. Sportevenementen mogen dan ook op een grote belangstelling rekenen. Leusden heeft twee grote sportparken die mogelijkheden bieden om sportieve evenementen (klein of groot) te organiseren. Met name het Burgemeester Buiningsportpark is na de herstructurering aantrekkelijker geworden als ontmoetingsplek. Ook voor het dagelijkse sporten biedt het Burgemeester Buiningsportpark meer mogelijkheden dan die nu benut worden. We willen het Burgemeester Buiningsportpark doorontwikkelen als centrale plaats waar georganiseerde en ongeorganiseerde sporters elkaar ontmoeten. Hierbij willen we ook aansluiten bij de toekomstvisie: het ontstaan van aantrekkelijke ontmoetingsplekken. In Achterveld streven we ernaar om het aantal evenementen op het Kerstenssportpark te vergroten.

Wat willen we bereiken?

1. In de maanden juni t/m augustus vindt er minimaal 1 x per maand een grootschalig evenement op het Burgemeester Buiningsportpark en het op Kerstenssportpark plaats.

Wat gaan wij ervoor doen?

- 1.1. In 2009 wordt worden criteria opgesteld.

5.3 Programmalijn 3: Plaats voor sport

Voldoende accommodaties

Goede en voldoende voorzieningen om te sporten en actief te bewegen zijn noodzakelijk om het sporten mogelijk en aantrekkelijk te maken. Veel buitensportaccommodaties zijn de afgelopen beleidsperiode kwantitatief en kwalitatief op peil gebracht. In de periode 2010-2012 worden drie multifunctionele centra (MFC) ontwikkeld. De woningstichting gaat in de drie MFC's twee sportzalen (of een sportzaal en een dubbele gymzaal) en één gymzaal realiseren, exploiteren en beheren. Verenigingen doen regelmatig aan de gemeente een verzoek ter verbetering/uitbreiding van sportaccommodaties. Met de realisatie van de 3 MFC's gaat er in de gemeente een nieuwe situatie ontstaan omdat een aantal binnensportaccommodaties geëxploiteerd gaan worden door de woningstichting. De gebruikers van accommodaties, exploitanten en de gemeente zijn gebaat bij een helder (binnen en buitensport) gemeentelijk sportaccommodatiebeleid. Verenigingen geven aan behoefte te hebben om zoveel mogelijk in één accommodatie te sporten zodat een "thuisgevoel" gecreëerd wordt. De gemeente streeft ernaar -binnen de financiële kaders- sportverenigingen zodanig faciliteren dat het mogelijk is om praktisch alle sporten uit te blijven oefenen, waarbij het ook aantrekkelijk is voor vrijwilligers om het sporten mogelijk te maken, en voor sporters om te sporten. Mogelijkheden voor de realisatie van een nieuwe sporthal worden verder verkend.

Wat willen we bereiken?

1. Alle sportverenigingen kunnen hun activiteiten zoveel mogelijk uitoefenen in een sportaccommodatie.

Wat gaan wij ervoor doen?

- 1.1. In 2009 besluitvorming over wel of geen aanvullende binnensportaccommodatie.
- 1.2. In 2010 wordt een sportaccommodatie nota opgesteld.

Sporten in de openbare ruimte

Om te sporten en te bewegen is niet altijd een accommodatie nodig. Sporten en bewegen gebeurt voor een groot deel in de openbare ruimte. Denk aan: fietsen, hardlopen of skeeleren. In programma lijn 2 Sporten=Meedoen wordt beschreven hoe voor inwoners het aantrekkelijk wordt gemaakt om met elkaar te sporten en te bewegen in de openbare ruimte. Tevens zal er in 2011 een onderzoek plaats vinden naar de behoeften van de solo sporters. In de volgende sport en beweegnota zal ingespeeld worden op de uitkomsten van het onderzoek.

6. Financiën

De financiële middelen die gemeoid zijn met de uitvoering van het sportbeleid zijn in onderstaande overzicht op hoofdlijnen weergegeven. Voor een verdere specificatie verwijzen wij naar bijlage 3.

Omschrijving	(bedragen x € 1.000,--)			
	2009	2010	2011	2012
1. Kerntaken sport (binnen- en buitensport en zwemsport)	1.200,6	1.289,2	1.165,8	1.327,1
2. Sporttaken Welzijn Leusden (subsidie gemeente)	250,5	205,5	190,5	190,5
3. Extra middelen uitvoering kadernota sport:				
3.1 Aanstelling combinatiefunctionaris (bij welzijn Leusden)	0	45,0	45,0	45,0
3.2 Extra budgetten o.g.v. uitvoering programmalijnen	0	9,5	18,5	9,5
Totaal	1.451,1	1.549,2	1.419,8	1.572,1
Dekkingsmiddelen:				
Al in de Meerjarenbegroting geautoriseerde budgetten	1.451,1	1.494,7	1.371,3	1.532,6
Bijdrage Rijk voor combinatiefunctionaris	0	45,0	18,0	18,0
Bijdrage scholen in kosten combinatiefunctionaris	0	8,0	12,0	12,0
Totaal dekkingsmiddelen	1.451,1	1.547,7	1.401,3	1.562,6
Totaal	0	-/-1,5	-/- 18,5	-/- 9,5

De fluctuaties in de middelen voor de kerntaken worden veroorzaakt door de voor die jaren geraamde budgetten voor uitvoering van het geplande noodzakelijke groot onderhoud en hebben dus geen directe invloed op het kwaliteitsniveau.

De beschikbare middelen voor uitvoering van sporttaken door Welzijn Leusden nemen vanaf 2010 af met € 45.000,-- en vanaf 2011 met € 60.000,-- als gevolg van het wegvallen van de rijksbijdrage voor uitvoering van de Breedtesportprojecten. Daarvoor in de plaats wordt aan Stichting Welzijn Leusden een nieuw bedrag van € 45.000,-- beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een combinatiefunctionaris. Per saldo is het effect op het subsidie aan Welzijn Leusden dus nihil, waarbij natuurlijk wel een andere invulling en verantwoording van deze middelen wordt verwacht.

Financiering combinatiefunctionaris

Het ministerie van OCW en het ministerie van VWS stellen vanaf 2008 gelden beschikbaar om in Nederland 2500 fulltime combinatiefunctionarissen aan te stellen. De combinatiefunctionarissen worden in verschillen tranches ingevoerd. Leusden komt vanaf 2010 in aanmerking. Een combinatie-functionaris is in dienst bij één werkgever, maar is werkzaam voor twee of meer sectoren. Werken binnen de school, de sportvereniging en/ of de cultuur wordt gecombineerd. Bij voorkeur is de functie uitvoerend van aard. De ministeries komen met een forse startsubsidie over de brug, want zij betalen het eerste jaar 100% en vervolgens dragen zij structureel 40% bij. De impuls wordt uitgevoerd onder regie van de gemeenten. Combinatiefuncties zijn het resultaat van lokaal maatwerk, doordat wordt aangesloten bij het gemeentelijk beleid. De gemeente dient zich daarnaast garant te stellen voor de (co)financiering van de combinatiefuncties.

De combinatiefunctionaris heeft in Leusden de volgende taken:

1. Uitvoering programma voeding en bewegen.
2. Ondersteunen van het bewegingsonderwijs (kwaliteitsimpuls). Hiervoor zal een bijdrage van het onderwijs gevraagd worden.
3. Ondersteunen sportverenigingen (implementeren vrijwilligerscoördinator).
4. Activiteiten opzetten voor mensen die normaal minder in beweging komen in de MFC's.

Het heeft de voorkeur om de combinatie functionaris in dienst te laten komen bij Welzijn Leusden. De kosten voor een combinatiefunctionaris bedragen € 45.000,-- op jaarbasis (onderbouwing van bedrag: aantal uren op functieniveau).

Het gemeentelijk aandeel in de kosten van de combinatiefunctionaris bedraagt vanaf 2011 € 15.000,--. Dit bedrag wordt gedekt uit de € 45.000,-- die de gemeente beschikbaar heeft voor het uitvoeren van sporttaken door Welzijn Leusden. Naast het aanstellen van de combinatiefunctionaris worden er ook extra budgetten gevraagd om uitvoering aan de sportnota te kunnen geven. Als gevolg daarvan ontstaat er voor de begroting vanaf 2010 een tekort van € 1.500,--, in 2011 een tekort van € 18.500,-- en vanaf 2012 een structureel tekort van € 9.500,--. Dit tekort is als volgt te specificeren:

Omschrijving	2009	2010	2011	2012
Extra benodigde structurele middelen sportnota	0	-/- 9,5	-/- 9,5	-/- 9,5
Extra benodigde incidentele middelen sportnota (onderz. Solosporters)	0	0	-/- 9,0	0
Extra bijdrage onderwijs t.b.v. combinatiefunctionaris	0	+ 8,0	0	0
Totaal	0	-/-1,5	-/- 18,5	-/- 9,5

Voorgesteld wordt de bijdrage vanuit het onderwijs € 8.000,-- vooralsnog beschikbaar te houden voor onvoorziene kosten. De extra middelen die nodig zijn voor de uitvoering van het voorgenomen sportbeleid (3.2) hebben wij aangemeld op de wenseninventarisatie voor nieuw beleid 2010-2013. Daadwerkelijke uitvoering van deze projecten is afhankelijk van de prioriteitenstelling door college en raad. Indien deze projecten worden gehonoreerd zullen deze middelen bij het vaststellen van de begroting in november middels een afzonderlijke begrotingswijziging beschikbaar worden gesteld.

Bijlage 1. Terugblik op de kadernota Sport 2003

De Kadernota Sport is in 2003 door de gemeenteraad vastgesteld. De *doelstellingen* van het beleid waren:

- het op peil houden/verbeteren van accommodaties;
- het realiseren van een breed en vraaggericht sportaanbod voor inwoners van Leusden;
- het ondersteunen van de sportverenigingen.

Beleidsmatig vallen de volgende zaken op:

- Sport wordt integraal benaderd: sport is niet alleen een doel op zich, maar nadrukkelijk een middel om lokale maatschappelijke doelen te behalen. Hier wordt vooral bedoeld om – uit gezondheidsoverwegingen – specifieke groepen mensen te laten sporten of bewegen (jongeren, ouderen, gehandicapten). Bij de doelgroepen ouderen en gehandicapten wordt ook aangegeven dat sporten en bewegen een manier is om sociale contacten te krijgen of behouden.
- De gemeente dient de omslag te maken van aanbodgericht naar vraaggericht sportbeleid. De rol van de gemeente wordt hierin gezien als maatschappelijk ondernemer die de vraag van de inwoner analyseert en daarop inspeelt.
- Het beleid is primair gericht op ondersteuning van sportverenigingen. Het sportstimuleringsbeleid is er – in meer of mindere mate – op gericht sporters te stimuleren lid te worden van een sportvereniging. Er is beleidsmatig weinig aandacht voor commerciële sportaanbieders en voor ongeorganiseerde sporters.

Gerealiseerde activiteiten

Opvallend is dat het uitvoeringsprogramma primair *aanbodgericht* is, terwijl de gemeente beleidsmatig vraaggerichter te werk wilde gaan. Een groot deel van de uitvoeringsprojecten betreft het kwalitatief en kwantitatief verbeteren van de (sport)accommodaties. Zo is in de periode 2003-2008 De Schammer (hockeycomplex) gerealiseerd en is het Burgemeester Buiningsportpark/Jan Banninkpark geherstructureerd. Verder is aandacht besteed aan de toekomst van het zwembad (begin 2009 nog niet afgerond), onderzoek verricht naar de behoefte aan binnensportaccommodaties, c.q. de behoefte aan een nieuwe sporthal (begin 2009 nog niet afgerond) en zijn nieuwe tarieven vastgesteld voor de binnensport- en buitensportaccommodaties. Overigens is bij de uitvoering van deze projecten wel nauw samengewerkt met de betrokken sportverenigingen.

Overige aandachtspunten in het beleid zijn het realiseren van een pakket aan sport- en bewegingsactiviteiten voor de inwoners van Leusden via de breedtesportimpuls. Deze activiteiten zijn uitgevoerd door Welzijn Leusden. Welzijn Leusden heeft zich vooral gericht op het ondersteunen van de doelgroepen jongeren, ouderen en mensen met een beperking. Ook heeft ze sportverenigingen, als een grote aanbieder van sport, ondersteund. De nadruk van de activiteiten heeft hierbij gelegen op deskundigheidsbevordering van het vrijwilligerskader.

Zijn de doelstellingen behaald?

De doelstelling van het accommodatiebeleid (verbeteren c.q. uitbreiden van het accommodatieaanbod) is via het uitwerkingsprogramma concreet beschreven. Geconstateerd kan worden dat de accommodatieprojecten grotendeels zijn gerealiseerd, of in werking zijn gezet (waarbij de resultaten worden verwacht in 2009).

Uit de (inhoudelijk zeer overzichtelijke) jaaroverzichten van de breedtesportimpuls blijkt dat sinds 2004 (start van de breedtesportimpuls) een groot aantal activiteiten is uitgevoerd op het terrein van: verenigingsondersteuning en het bevorderen van sportdeelname (georganiseerd of ongeorganiseerd) door jongeren, allochtonen, senioren en mensen met een lichamelijke en/of geestelijk functionele beperking.

Het is lastiger om te kunnen bepalen of de doelstellingen zijn behaald, betreffende het realiseren van brede en vraaggerichte sport- en bewegingsactiviteiten. De doelstelling was om het aantal mensen te vergroten dat sport (zonder dit in aantallen te benoemen). Een groot aantal mensen is bereikt door de breedtesportimpuls; het aantal mensen dat per activiteit is bereikt, is bekend. Er is echter geen nulmeting verricht; noch is daarna onderzoek gedaan om deze participanten te monitoren (hoeveel mensen zijn lid geworden van een vereniging?) of heeft evaluatie-onderzoek plaatsgevonden. Er heeft in 2007 overigens wel een behoefte-onderzoek plaatsgevonden onder sporters met een beperking die een wvg-indicatie hebben. Vervolgens is een medewerker aangetrokken om de aanbevelingen uit te werken.

Bij het ondersteunen van de sportverenigingen is niet inzichtelijk in hoeverre de activiteiten van Welzijn Leusden hebben geleid tot een kwalitatief betere sportverenigingen. Uit de sportenquête 2008 blijkt echter dat de sportverenigingen grotendeels tevreden tot zeer tevreden zijn over de ondersteuning door Welzijn Leusden.

Hoewel de intentie was om sportbeleid integraal op te pakken, is bij de realisering van het beleid niet inzichtelijk geworden op welke wijze een relatie is gelegd met aanpalende beleidsterreinen, zoals het jongerenbeleid en het gezondheidsbeleid.

Conclusie

Er hebben de afgelopen beleidsperiode zeer veel activiteiten plaatsgevonden; zowel in de sfeer van accommodaties als op het terrein van de breedtesportimpuls. Alle uitvoeringsprojecten zijn gerealiseerd, of worden in 2009 opgeleverd. Beleidsmatig was de intentie om vraaggerichter te werken. Bij de uitvoering is niet inzichtelijk geworden op welke wijze dit is gebeurd. Er is in deze periode weinig aandacht voor meetgegevens. Zo kan onvoldoende inzichtelijk worden gemaakt of de doelstellingen daadwerkelijk zijn behaald bij de breedtesportimpuls of op welke wijze de aandacht voor het accommodatiebeleid heeft geleid tot meer sportende Leusdenaren.

Bijlage 2. Uitvoeringsprogramma

Programmaliijn 1 Iedereen in beweging

Kaders van sport- en beweegnota	Wat willen wij bereiken	Acties	Wanneer	Hoe meten we? (nulmeting)	Wie voert uit
Iedereen in beweging	1. In 2013 voldoet 75% van de Leusdenaren van 18 jaar en ouder aan de beweegnorm. Hierdoor bereiken wij ook dat: <ul style="list-style-type: none"> - Het percentage van mensen met overgewicht verlaagd wordt (42%), zonder streefcijfers te noemen. - Het percentage van mensen met obesitas verlagen wordt (8%), zonder streefcijfers te noemen 	1.1. Handhaven van de sportpas en een jaarlijkse promotiecampagne opzetten ter promotie van de sportpas gekoppeld aan een gezonde leefstijl voor de periode 2010-2012.	2010 t/m 2012	Effecten worden gemeten aan de hand van de cijfers van de GGD en aantal sportpas houders	Welzijn Leusden/ Gemeente afdeling communicatie en Beleidsmedewerker sport
		1.2. In samenwerking met sportscholen (en andere mogelijk geïnteresseerden zoals b.v. zorgverzekeraars) wordt een Plan van Aanpak opgesteld om mensen bewust te maken van een gezondere actieve leefstijl.	2011	Effecten worden gemeten aan de hand van de cijfers van de GGD	Beleidsmedewerker sport
		1.3. Stimuleren dat Leusdenaren vaker de fiets nemen door aan te sluiten bij de acties fietsen scoort en met belgerinkel naar de winkel .	2010 t/m 2012	Effecten worden gemeten aan de hand van de cijfers van de GGD	Afd. Milieu isw met Beleidsmedewerker sport
		1.4. Onderzoek naar wensen en behoeften solo sporters	2011	Onderzoeksrapport	Beleidsmedewerker sport/ extern
Sportstimulering voor kwetsbare groepen	1. Meer ouderen gaan sporten, zonder streefcijfers te noemen.	1.1. Handhaven van sport- en beweegaanbod voor ouderen via Welzijn Leusden	2010-2012	Jaarlijks wordt het aantal deelnemers gemeten waarbij het aantal procentueel evenredig toeneemt aan het aantal ouderen in Leusden	Welzijn Leusden
		1.2. Samen met Welzijn Leusden en sportverenigingen wordt een Plan van Aanpak opgesteld om ouderen vanuit de activiteiten van Welzijn Leusden in te laten stromen in de sportvereniging	2010	Resultaat plan van aanpak in 2010	Beleidsmedewerker sport
Sportstimulering voor kwetsbare groepen	2. Meer mensen met een functiebeperking gaan sporten, zonder streefcijfers te noemen.	2.1. Handhaven van sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking via Welzijn Leusden.	2010-2012	Jaarlijks wordt het aantal deelnemers gemeten	Welzijn Leusden
		2.2. Samen met sportverenigingen en Welzijn Leusden wordt een Plan van Aanpak opgesteld dat leidt tot een toename van mogelijkheden voor mensen met een beperking om te sporten bij een sportvereniging.	2010	Resultaat plan van aanpak in 2010	Beleidsmedewerker sport

Sportstimulering voor kwetsbare groepen	3. Meer mensen met lagere inkomens gaan sporten, zonder streefcijfers te noemen.	3.1. Onderzoeken van mogelijkheden om de financiële drempel om te gaan sporten voor mensen met lagere inkomens weg te nemen of te minimaliseren.	2011	Resultaat onderzoek rapport in 2011	Beleidsmedewerker sport
Sportstimulering voor kwetsbare groepen	4. Handhaven van het hoge percentage kinderen (93%) en jongeren (97%) dat voldoet aan de beweegnorm. Hieraan gekoppeld het percentage kinderen met overgewicht (8%), verlagen zonder streefcijfers te noemen.	4.1. Financieel ondersteunen schoolsporttoernooien	2010-2012	Jaarlijkse rapportage van het aantal deelnemers aan de toernooien	Beleidsmedewerker sport
		4.2. Onderzoeken van de mogelijkheid om in te zetten op een combinatiefunctionaris t.b.v. jeugdprojecten: <ul style="list-style-type: none"> - Voeding en beweging - Waarborgen kwaliteit bewegonderwijs 	2009 en verder	Resultaat aanstellen van combinatiefunctionaris in 2010	Beleidsmedewerker sport

Programmaliijn 2 Sporten=Meedoen

Kaders van sport- en beweegnota	Wat willen wij bereiken	Acties	Wanneer	Hoe meten we?	Wie voert uit	
Sporten=Meedoen Vitale sportverenigingen	1. In 2013 heeft 50% van de sportverenigingen voldoende vrijwilligerskader zodat zij een hoogwaardig aanbod kan (blijven) aanbieden dat vraaggericht tot stand is gekomen.	1.1. Onderzoeken van mogelijkheden om in te zetten opeen combinatie functionaris t.b.v. ondersteunen sportverenigingen inzake een vrijwilligerscoördinator	2009 en verder	Een maal in de twee jaar (2011 en 2013) enquête onder sportverenigingen waarin gevraagd wordt naar vrijwilligers behoefte. In 2008 had 66% van de verenigingen een vrijwilligerstekort.	Beleidsmedewerker sport	
		1.2. Middelen beschikbaar houden voor Welzijn Leusden zodat zij cursussen kunnen blijven aanbieden aan het vrijwillig kader van de sportverenigingen.	2010-2012		Welzijn Leusden	
		1.3. In samenspraak met sportverenigingen actieplan opstellen om verplichte maatschappelijke stages door middelbare scholieren goed te benutten.	2010		Resultaat is actieplan	Beleidsmedewerker sport
		1.4. Organiseren van thema bijeenkomsten 3 x per jaar	2009-2012		Aantal bijeenkomsten	Beleidsmedewerker sport
Sporten= meedoen De wijk als ontmoetingsplaats	1. Realisatie van drie MFC's, zodat in de buurt van elke wijk in Leusden een binnensportaccommodatie aanwezig is.	1.1. In samenwerking met de woningstichting Leusden worden drie MFC's gerealiseerd met een binnensportaccommodatie waarbij door de gemeente input wordt geleverd voor de planvorming betreffende binnensportaccommodaties.	Gereed in 2012	Aantal MFC's	Gemeente/WSL	
	2. In 2012 zijn minimaal 2 openbare speelruimten zodanig ingericht dat deze jong en oud uitnodigen om te gaan bewegen.	2.1. De gemeente stelt een speelruimteplan op en geeft in de periode 2010-2012 hier uitvoering aan.	2010-2012	Toename van het aantal breed toegankelijke (jeugd en volwassenen) openbare speel- en sport ruimte in de periode 2009-2012	Afdeling RO	
	3. Vanaf 2011 toename van sport en beweegactiviteiten in de wijken, zonder streefcijfers te noemen.	Vanaf 2011 subsidie beschikbaar stellen voor sport- en beweegactiviteiten in de wijk.	2011	Aantal activiteiten op basis van subsidie aanvraag	Beleidsmedewerker sport	
Sporten= meedoen	1. In de maanden juni t/m augustus vindt er minimaal 1 x per maand een grootschalig evenement op het Burgemeester Buiningsportpark en het op Kerstenssportpark plaats.	1.1. In 2009 wordt een plan van aanpak gerealiseerd.	2009	Aantal evenementen op jaarbasis vanaf 2010	Beleidsmedewerker sport	

Programmalijn 3 Plaats voor sport

Kaders van sport- en beweegnota	Wat willen wij bereiken	Acties	Wanneer	Hoe meten we?	Wie voert uit
Plaats voor sport Voldoende accommodaties	1. Alle sportverenigingen kunnen hun activiteiten zoveel mogelijk uitoefenen in een sportaccommodatie.	1.1. Besluitvorming over wel of geen aanvullende binnensport accommodatie.	2009		Beleidsmedewerker sport
		1.2. Opstellen van sportaccommodatie nota.	2010	Resultaat = sportaccommodatie nota	

Bijlage 3. Financiën sport

Financiën kadernota sport

Omschrijving	b/ n	progr.lijn	2009	2010	2011	2012	Toelichting
1							
. Kerntaken sport (reguliere/geautoriseerde budgetten)							
Binnensport (netto d.w.z. na aftrek huuropbrengsten)	b		413.445	446.896	373.728	368.096	
Buitensport (netto d.w.z. na aftrek huuropbrengsten)	b		203.190	258.285	208.128	375.037	
Zwemsportvoorzieningen	b		588.974	588.974	588.974	588.974	
2							
. Sporttaken Welzijn Leusden (subsidie gemeente)							
Uitvoering Breedtesportprojecten (laatste jaar BSI)	b		90.000	0	0	0	taakstellende verlaging subsidie Welzijn Leusden
Oudersportparticipatie	b	lijn 1		5.000	3.750	3.750	
Sporten met een beperking	b	lijn 1		9.000	6.750	6.750	
activiteitenbudget combinatiefunctionaris	b			6.000	0	0	
versterken vrijwillig kader/ verenigingsondersteuning	b	lijn 2		13.500	10.500	10.500	
Sportpas	b	lijn 1		7.500	5.000	5.000	
Jeugdsport	b			4.000	4.000	4.000	
overige activiteiten Welzijn Leusden →							
Organisatie sportgala leusden	b		13.000	13.000	13.000	13.000	
Vervanging inventaris sportaccommodaties	b		27.000	27.000	27.000	27.000	
Formatie Welzijn Leusden	b		115.500	115.500	115.500	115.500	
3							
. Uitvoering programmalijnen sportnota							
Aanstelling combinatiefunctionaris	n		0	45.000	45.000	45.000	in dienst van Welzijn Leusden (taakstellend budget bij werving)
activiteitenbudget	n		0	2.000	2.000	2.000	
onderzoek wensen en behoefte solosporters	n	lijn 1	0	0	9.000	0	
themabijeenkomsten /sportcafe (progr.lijn 2.1.4)	n	lijn 2	0	1.000	1.000	1.000	
Ontwikkelen wijk sport	n	lijn 2	0	2.000	2.000	2.000	
Ontmoetingsplaatsen sportparken	n	lijn 2	0	4.500	4.500	4.500	

Totaal lasten beleidsveld sport	1.451.10	1.549.15	1.419.83	1.572.10	
	9	5	0	7	
Dekking:					
a Al in de begroting geautoriseerde budgetten	1.451.10	1.494.65	1.371.33	1.532.60	
	9	5	0	7	
b Rijksbijdrage BSI	0	0	0	0	
c combinatiefunctionaris, bijdrage Rijk	0	45.000	18.000	18.000	1e jaar 100%, daarna 40%
c combinatiefunctionaris, bijdrage scholen	0	8.000	12.000	12.000	afpraak nog vastleggen met schoolbesturen
Totaal dekkingsmiddelen	1.451.10	1.547.65	1.401.33	1.562.60	
	9	5	0	7	
Saldo	0	-1.500	-18.500	-9.500	
Analyse saldo t.o.v. begroting					
<i>extra benodigde middelen volgens sportnota</i>	0	-9.500	-18.500	-9.500	
<i>overschot 1e jaar combinatiefunctionaris</i>	0	8.000	0	0	
<i>tekort 2e jaar e.v. combinatiefunctionaris</i>	0	0	0	0	<i>gedekt tlv gemeentelijk budget BSI (€ 45.000)</i>
<i>Totaal geanalyseerd</i>	0	-1.500	-18.500	-9.500	

Bijlage 4. Resultaten enquête sportverenigingen




Resultaten enquête sportaanbieders Leusden 2008

In november 2008 is door de gemeente aan 44 sportverenigingen en 4 commerciële sportaanbieders per email een enquête verstuurd. Achttien sportverenigingen hebben gereageerd (41%). Twee commerciële sportaanbieders hebben gereageerd (50%). Hieronder¹ vindt u een overzicht van de respondenten. Voor een schriftelijk afgenomen enquête is de respons hoog.

Hieronder zijn de resultaten per vraag aangegeven. De antwoorden zeggen iets over de respondenten. We hebben te weinig informatie om de resultaten als representatief te zien voor het geheel van de sportaanbieders in Leusden. De gegevens van de sportverenigingen worden weergegeven in tabellen, de gegevens van de commerciële aanbieders zijn vooral gebruikt als vergelijkingsmateriaal en zijn over het algemeen niet opgenomen in de tabellen.

In 2001 heeft de gemeente ook een enquête naar sportverenigingen en sportscholen verstuurd. In (de niet vastgestelde) kadernota sport van 2001 staan enkele gegevens uit deze enquête vermeld. Waar mogelijk worden hieronder de cijfers/percentages van 2001 met 2008 vergeleken.

1. Gegevens sportverenigingen

Grootte	Aantal verenigingen	Totaal Aantal leden	Grafische weergave (percentage)
Klein <100	5	322	 7 %
Middel 100-500	11	2387	 50 %
Groot 500>	2	2066	 43 %
	18	4775	

Voor 2008 is het totale aantal leden van 18 verenigingen bekend, nl. 4.775 leden. Het ledental van de overige 26 sportverenigingen schatten wij op 6.000 - 6.500 leden (gebaseerd op het feit dat de niet-respondenten voor het merendeel tot de kleinere verenigingen behoort). Als totaal ramen wij het aantal leden voor 2008 tussen de 10.750 – 11.250 leden.

In 2001 is het totale aantal leden van de sportverenigingen in Leusden geschat op 10.500 - 11.000 leden. Het totale aantal sporters dat sport bij een sportvereniging is in de periode 2001 – 2008 licht gestegen.











In 2001 werd het aantal personen dat sport bij een commerciële aanbieder geschat op 3.000. Wij schatten het totale aantal mensen dat in 2008 sportte bij een commerciële aanbieder op 6.000 leden.

De absolute en procentuele groei bij de commerciële aanbieders is daarmee aanzienlijk hoger dan bij de sportverenigingen. Dit komt overeen met het landelijke beeld (rapportage sport 2008, SCP).

¹ Basketball Green Giants, Biljart BV'75, Biljart Vereniging Leusden, Bridgeclub De Deel, Gymnastiek Impala, Handboogsport Arrow 94, Honk- en Softbal The Red Caps, Jeu de Boules De Hakhorst, Korfbal K.C. Antilopen, Zwemmen Waterpolo LZ & PC De Haaien, Leusder Badminton Combinatie, Leusder Handbal Vereniging, Schiet Vereniging Leusden, Squash Rackets Genootschap Leusden, Stichting Dans Leusden, Voetbalvereniging Roda '46, Voetbal S.V. Achterveld, Volleybal Afas-Leos, Silvana's Cardio & Fitness Center, Sport2000 Leusden.

2. Aantal actieve leden naar leeftijdscategorie en verdeling competitie/recreatie











Verdeling binnen verenigingen

Leeftijd	Soort	Aantal	Grafische weergave (percentage)
<12	Competitie	995	 67 %
	Recreatie	498	 33 %
13-18	Competitie	768	 91 %
	Recreatie	79	 9 %
19-40	Competitie	791	 76 %
	Recreatie	246	 24 %
41-55	Competitie	195	 33 %
	Recreatie	395	 67 %
56>	Competitie	298	 37 %
	Recreatie	498	 63 %

*De commerciële aanbieders hebben geen competitieleden opgegeven



Bovenstaande tabel laat de verdeling zien van leden die in competitieverband of recreatief sporten bij een vereniging. Opvallend is dat jongeren overwegend in competitieverband sporten, en dat volwassenen pas als zij ouder zijn dan 40 jaar meer recreatief sporten. Het hoge percentage 55plussers dat in competitieverband sport wordt veroorzaakt door de verenigingen die hebben gereageerd (handboog, schieten, bridge, biljart en jeu de boules).

Verdeling recreatieve sporter naar aanbieder

Leeftijd	Soort	Grafische weergave (percentage)
<12	Vereniging	 79 %
	Commercieel	 21 %
13-18	Vereniging	 34 %
	Commercieel	 66 %
19-40	Vereniging	 32 %
	Commercieel	 68 %
41-55	Vereniging	 39 %
	Commercieel	 61 %
56>	Vereniging	 56 %
	Commercieel	 44 %

Het percentage kinderen tot 12 jaar dat recreatief sport bij een vereniging wordt vertekend omdat dit met name meisjes betreft die bij één aanbieder recreatief sporten, nl. de gymnastiekvereniging. Na de basisschool gaan jongeren juist bij een commerciële aanbieder sporten. In deze leeftijdscategorie concurreert tijd voor sport met huiswerk en bijbaantjes. Terwijl in de leeftijdscategorie 13-55 jaar sporters voornamelijk bij een commerciële aanbieder sporten, wijzigt dit bij 55plussers. Daar sport het merendeel weer bij een vereniging.



3. Aantal sportaanbieders met leden met een lichamelijke of geestelijke beperking of chronische aandoening

Aanbieder	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Vereniging	9		50 %
Commercieel	1		50 %

Negen verenigingen hebben een aanbod voor leden met een beperking of chronische aandoening. Dat is de helft van de respondenten. Met uitzondering van de zwemvereniging, gaat het in alle gevallen slechts om een aantal leden. Overigens houdt van de verenigingen die geen leden hebben met een beperking, niet iedereen bij of er leden zijn met een beperking. Het werkelijke aantal verenigingen dat leden heeft met een beperking kan dus hoger liggen.

De commerciële aanbieder heeft een groot aantal leden met een beperking.

4. Aantal sportaanbieders dat bereid is meer leden met een lichamelijke of geestelijke beperking of chronische aandoening op te nemen.




Aanbieder	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Vereniging	6		33 %
Commercieel	2		100 %

Zes van de negen verenigingen die al leden hebben met een beperking of chronische aandoening zijn bereid tot opname van meer leden. Het merendeel daarvan heeft ondersteuning nodig. Daarbij is genoemd: aanpassingen aan de accommodatie (lift, veiligheidsvoorzieningen), hulp bij werving, deskundigheidsbevordering trainer en Leusden Actief.

De zwemvereniging, die het grootste aantal leden met een beperking heeft, zou wel meer leden willen opnemen, maar kan dat niet vanwege beperkingen in de omvang van het doelgroepenbad en het aantal dagdelen dat zij kan beschikken over het doelgroepenbad.

De commerciële aanbieders kunnen een groot aantal mensen met een beperking een aanbod bieden.

5/6. Hebt u een ledenstop of wachtlijst? Zo ja, waarom.

Ledenstop	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Ja	1		6 %
Ja, deels	2		12 %
Nee	14		82 %

* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

Drie verenigingen, bijna 18% van de respondenten, hebben een (gedeeltelijke) ledenstop. Dit is minder dan in 2001, toen 25% van de sportverenigingen een ledenstop of wachtlijst had. Alle verenigingen met een ledenstop geven als reden aan beperkingen in de accommodatie (te klein of te weinig gebruik van een accommodatie mogen maken).

De commerciële aanbieders hebben geen ledenstop of wachtlijst.

7. Verwachte ledenaantal de komende vijf jaar

Ledenaantal	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Toename	9		56 %
Stabiel	5		31 %
Afname	2		13 %

* Twee verenigingen hebben deze vraag niet beantwoord.

De meeste verenigingen verwachten een groei. De toename is gebaseerd op historische gegevens, toename van het inwonertal van Leusden, actieve werving of door het sluiten van horeca-gelegenheden (biljartverenigingen). Ook beide commerciële aanbieders verwachten te zullen groeien.

De verwachte groei wordt ook gerechtvaardigd wanneer we de trend in ogenschouw nemen die de *Rapportage sport 2008* van het SCP registreert: Nederlanders hebben meer belangstelling gekregen voor sporten en bewegen.

8. Voldoende vrijwilligers?

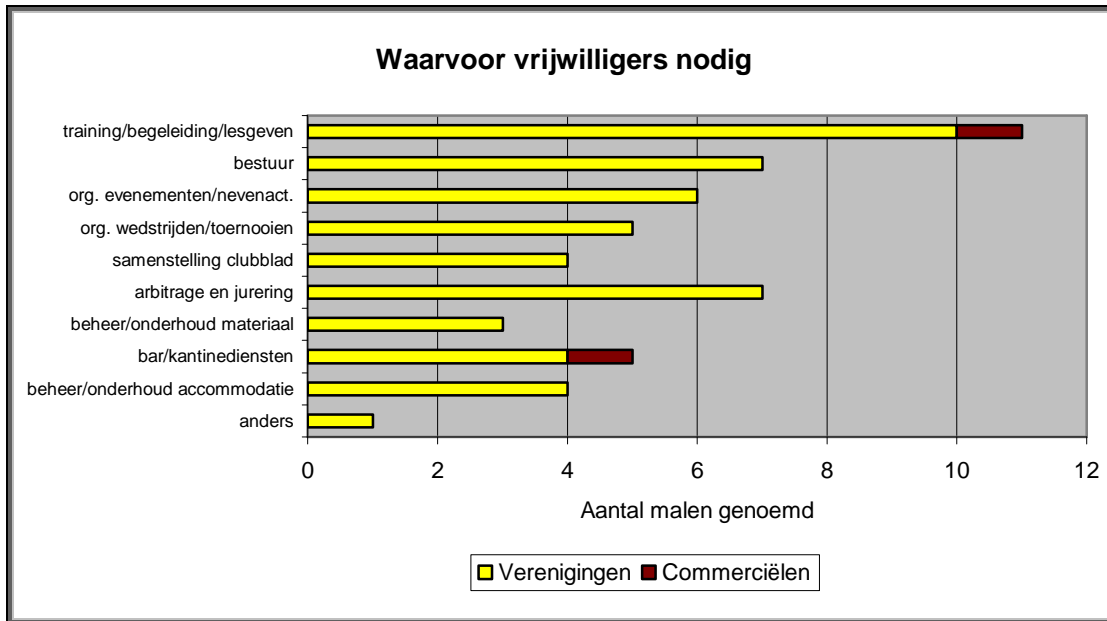
Voldoende vrijwilligers	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Ja	6		38 %
Nee	10		63 %

* Twee verenigingen hebben deze vraag niet beantwoord.

De meerderheid van de verenigingen heeft een tekort aan vrijwilligers, bijna twee derde. In 2001 gaf slechts een derde van de verenigingen aan een tekort aan vrijwilligers te hebben. In 2001 was het beeld gunstiger dan het landelijke gemiddelde; in 2008 komt het beeld in Leusden overeen met het landelijke gemiddelde.

Beide commerciële aanbieders maken, in geringe mate, gebruik van vrijwilligers (landelijk is dit ook te zien, *Rapportage sport 2008*). Eén van de twee commerciële aanbieders geeft aan onvoldoende vrijwilligers te hebben.

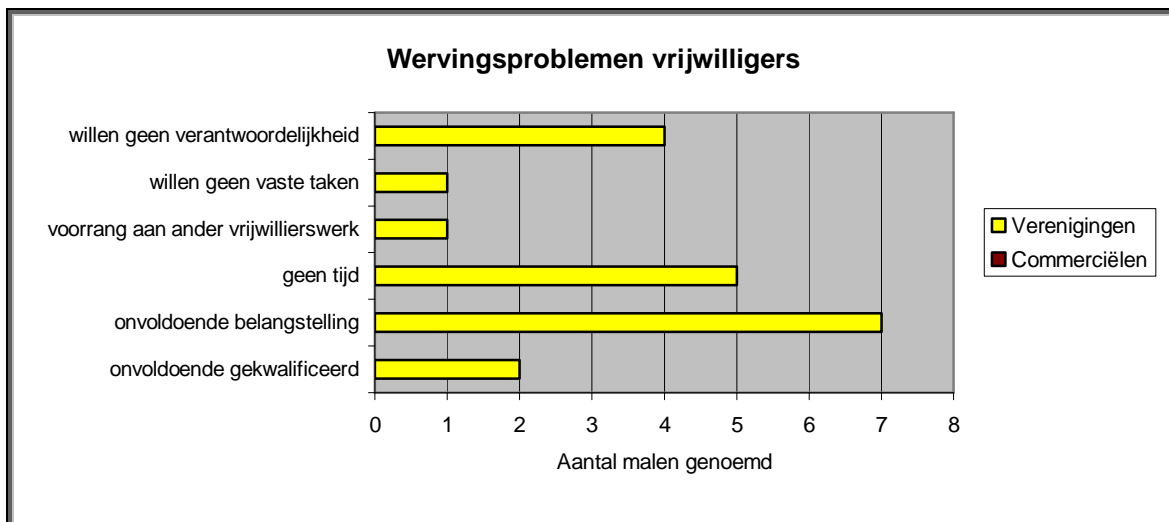
9a. Voor welke functies, taken en werkzaamheden worden vrijwilligers gezocht?



* Meerdere antwoorden mogelijk

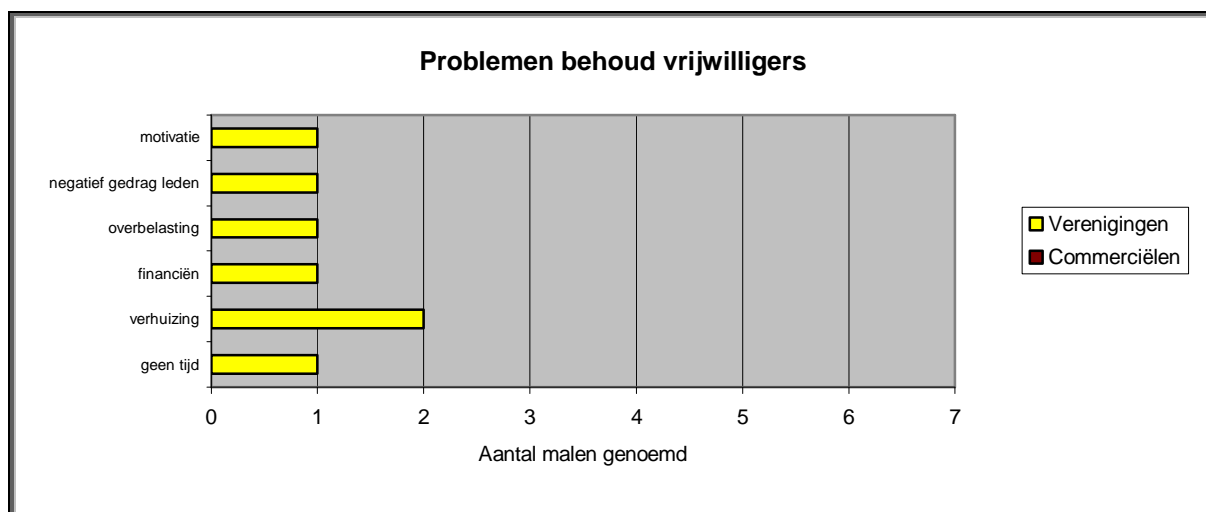
Het palet waarvoor men vrijwilligers zoekt is breed. De meeste problemen hebben de verenigingen bij het vinden van vrijwilligers voor training/begeleiding/lesgeven. Overige taken waarvoor het lastig is voldoende vrijwilligers te vinden zijn: bestuur, organisatie evenementen en arbitrage/juring.

9b. Welke problemen komt u tegen om vrijwilligers te werven?



* Meerdere antwoorden mogelijk

Ook de problemen om vrijwilligers te werven zijn breed. Volgens de vrijwilligersorganisaties zijn de belangrijkste oorzaken dat potentiële vrijwilligers geen tijd hebben, geen belangstelling tonen of geen verantwoordelijkheid willen dragen. Vooral verenigingen bij wie veel kinderen/jongeren sporten, hebben veel problemen om vrijwilligers te werven. De kinderen/jongeren zijn zelf te jong om vrijwilligerswerk te verrichten, en de ouders hebben onvoldoende belangstelling. Eén sportvereniging merkt op dat ze vaak door ouders als een 'opvangadres' van de kinderen worden gezien.



* Meerdere antwoorden mogelijk

Als iemand zich éénmaal heeft aangemeld als vrijwilliger, is het blijkbaar minder moeilijk deze te behouden. Het aantal problemen dat verenigingen ervaren bij behoud van vrijwilligers is in elk geval beduidend lager dan bij het werven van vrijwilligers.

10a. Hebt u een beleidsplan of jeugdplan?

Beleidsplan	Aantal	Grafische weergave (percentage)
Ja	9	53 %
Nee	8	47 %

* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

De meerderheid van de respondenten heeft een beleidsplan of jeugdplan of is er mee bezig. De commerciële aanbieders hebben geen beleidsplan of jeugdplan (woordkeuze speelt hierbij wellicht een rol: in de publieke sector wordt gesproken over beleidsplan/jeugdplan; in de marktsector wordt eerder gesproken over een marketingplan).

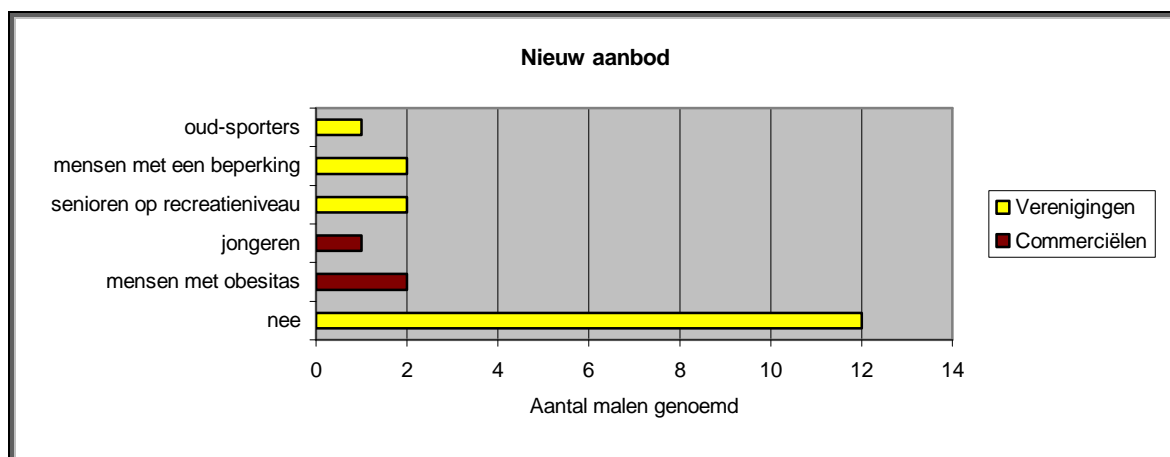
10b. Hebt u een bepaald ambitieniveau met de (selectie)teams?

Ambitie	Aantal	Grafische weergave (percentage)
Ja	11	65 %
Nee	6	35 %

* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

Het ambitieniveau loopt uiteen van behoud huidige niveau tot het hoogste haalbare in de regio. Twee van de vijf verenigingen die aangeven geen ambities te hebben, zouden wel ambities hebben indien er voldoende trainingsfaciliteiten of accommodatie beschikbaar zou zijn. Beide commerciële aanbieders hebben landelijke ambities.

10c. Bent u voornemens nieuw aanbod te creëren?



* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

** Meerdere antwoorden mogelijk

Een meerderheid van de verenigingen geeft aan geen nieuw aanbod te willen creëren. Niet zo gek als in ogenschouw wordt genomen dat 63% al moeite heeft met het huidige aantal vrijwilligers het huidige aanbod te handhaven. Twee verenigingen geven aan een aanbod voor mensen met een beperking te willen creëren. Beide commerciële aanbieders willen een aanbod ontwikkelen voor mensen met obesitas. Uit de gezondheidsmonitor (GGD, 2004) blijkt dat het percentage volwassenen (20-64 jaar) met obesitas in Leusden 8% is (landelijk 14%). Sinds eind 2008 wordt obesitas door de KNMG (Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst) overigens gekenschetst als een chronische ziekte.

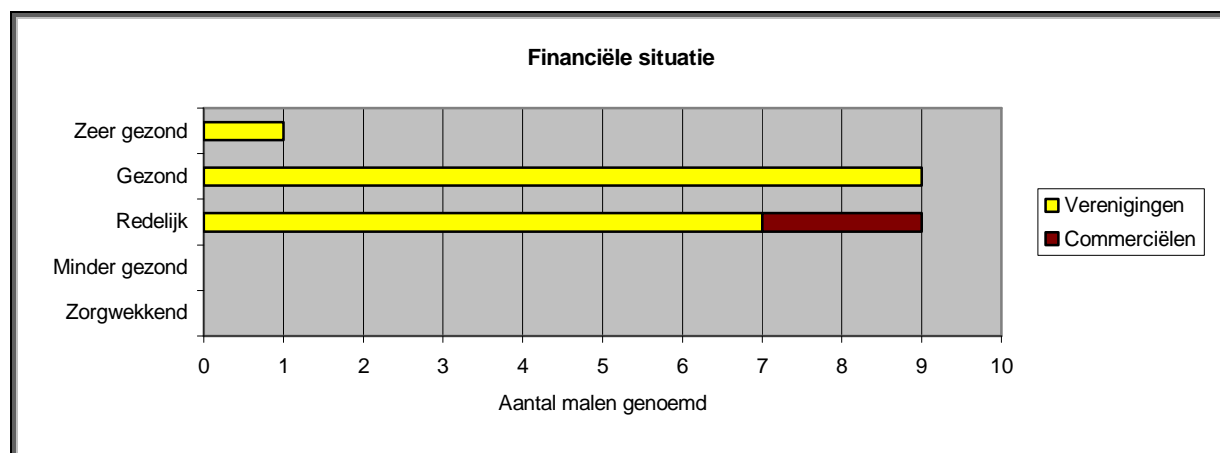
10d. Werkt u nu of bent u in de toekomst voornemens samen te gaan werken met scholen in het kader van naschoolse opvang?

Naschoolse opvang	Aantal	Grafische weergave (percentage)
Ja	3	18 %
Nee	13	76 %
In onderzoek	1	6 %

* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

Het valt op dat het merendeel van de sportverenigingen niet wil samenwerken met scholen in *het kader van naschoolse opvang*. Eén sportvereniging geeft aan hierover wel eerder contact gehad te hebben met een school, maar dat uit praktisch oogpunt (betreffende de uren) samenwerking niet mogelijk was. Naast de drie verenigingen die wel naschoolse opvang willen aanbieden, is er één commerciële aanbieder die dit ook wil aanbieden.

11. Financiële situatie



* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

De financiële positie van de sportverenigingen is in de periode 2001 – 2008 behoorlijk verbeterd. Het merendeel van de sportverenigingen geeft aan dat de financiële situatie gezond tot zeer gezond is. In 2001 gaf nog 24% van de verenigingen aan de eigen financiële positie als minder gezond of zorgwekkend te kenschetsen.

12a. Samenwerkingspartners van verenigingen en commerciële aanbieders, het afgelopen jaar in het kader van sportstimulering.

Samenwerkingspartner	Verenigingen		Commerciële aanbieders	
	Ja	Nee	Ja	Nee
Scholen	9	8	1	1
Sportschool/comm.sportaanbieder	4	13	0	2
Andere sportvereniging	7	10	1	1
Ouderenorganisatie	2	15	1	1
Jongerenorganisatie	2	15	1	1
Anders	7	10	1	1

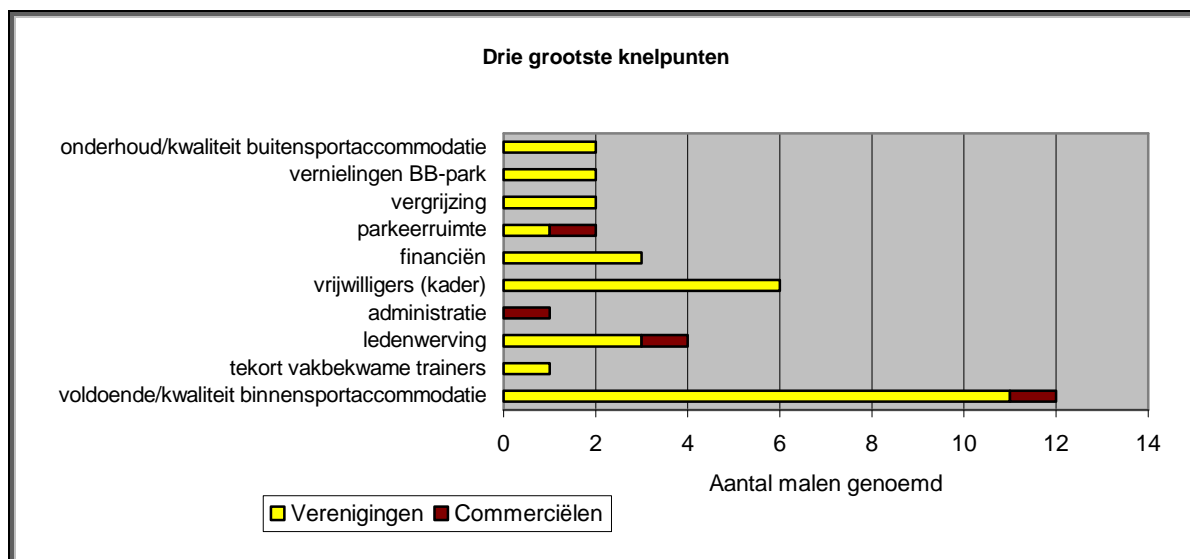
* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

De meeste verenigingen werken met minimaal één partner samen. Drie verenigingen werken met niemand samen. De samenwerkingspartner waar de verenigingen het meest mee samenwerken is de basisschool. Eén commerciële aanbieder werkt met veel partners samen; de andere aanbieder werkt met niemand samen.

12b. Knelpunten in de samenwerking

Er worden weinig knelpunten genoemd in de samenwerking. Twee verenigingen hebben problemen met voldoende vrijwilligers. Eén commerciële aanbieder heeft problemen in de administratieve sfeer.

13. Grootste knelpunten



* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.

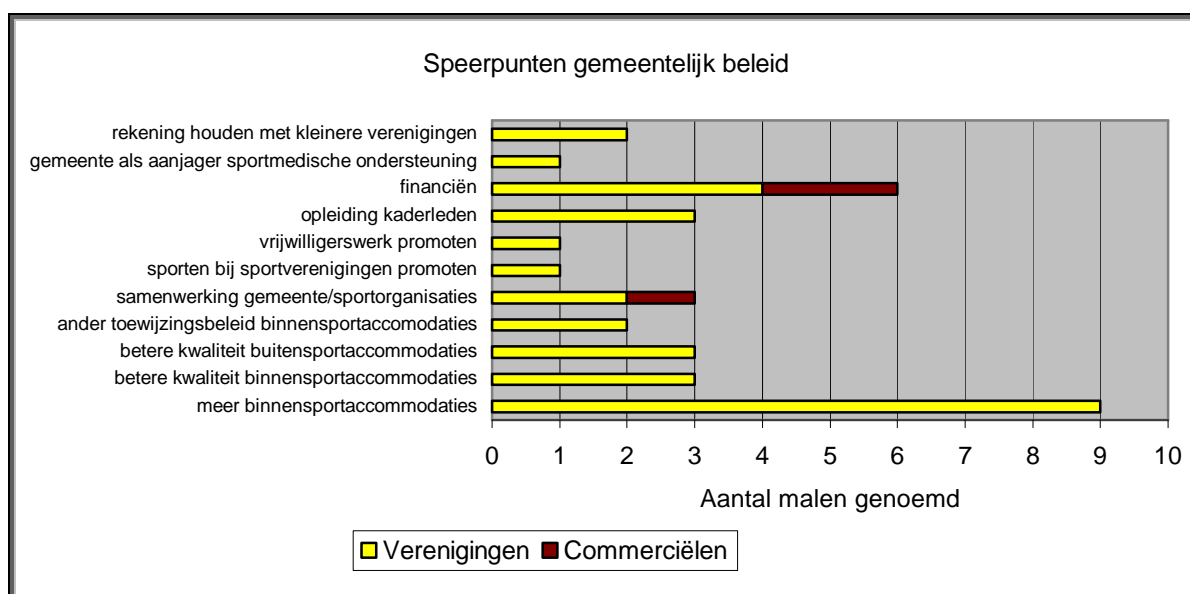
** Meerdere antwoorden mogelijk

De grootste knelpunten doen zich voor in de sfeer van de accommodatie. Voor het merendeel betreft het dan de binnensportaccommodatie. Verenigingen ervaren dat het huidige aanbod aan binnensportaccommodatie onvoldoende is. Enerzijds is het totale aanbod te gering, anderzijds komt het voor dat een vereniging accommodaties aangeboden krijgt verdeeld over meerdere locatie(s). Het gebrek aan ruimte doet zich vooral voor in de wintermaanden, vanwege het huidige toewijzingsbeleid. Ook wordt aangegeven dat daardoor een aantal sporten in Leusden in het geheel niet mogelijk is (bijvoorbeeld zaalvoetbal). De kwaliteit van de binnensportaccommodaties wordt ook niet altijd voldoende geacht. Verenigingen geven aan dat het gevolg van onvoldoende geschikte accommodatie is, dat ze niet zoveel kunnen groeien als ze zouden willen.

Vervolgens is het grootste knelpunt het gebrek aan (gekwalficeerde) vrijwilligers.

Het derde knelpunt bij de verenigingen betreft de financiën. Dit is genoemd door verenigingen die hun financiële situatie zelf als redelijk inschatten.

14. Speerpunten gemeentelijk sportbeleid



* Eén vereniging heeft deze vraag niet beantwoord.




Het zal geen verbazing wekken dat de verenigingen de kwantiteit en kwaliteit van de binnensport-accommodatie als speerpunt van het gemeentelijke beleid willen zien. Overige zaken die hoog scoren:

- betere kwaliteit buitensportaccommodatie (het betreft het BB-park: de niet-verbeterde delen van het park en de veiligheid);
- meer subsidie voor sportverenigingen;
- meer kadertrainingen voor vrijwilligers.

Twee sportverenigingen en één commerciële aanbieder geven aan dat de gemeente meer samenwerking tussen de sportaanbieders moet stimuleren.

Beide commerciële aanbieders geven aan dat potentiële sporters met lage inkomens, de kosten voor sporten als een drempel ervaren.





15. Hoe ervaart u de samenwerking met Leusden Actief?

Tevredenheid	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Zeer goed	5		31 %
Adequaats/positief	10		63 %
Af en toe moeizaam	1		6 %

* Twee verenigingen hebben deze vraag niet beantwoord.

De sportverenigingen zijn positief tot zeer positief over de samenwerking met Leusden Actief. Eén commerciële aanbieder heeft deze vraag met positief beantwoord. De andere commerciële aanbieder heeft de vraag niet beantwoord.

16. Hoe ervaart u de samenwerking met Gemeente Leusden?



Tevredenheid	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Adequaats/Positief	6		38 %
Constructief, maar traag	5		31 %
Stroef/Kan beter	4		25 %
Slecht	1		6 %

* Twee verenigingen hebben deze vraag niet beantwoord.

Over de samenwerking met de gemeente zijn de sportverenigingen minder positief. Met name de traagheid van besluitvorming en de frequente wisseling van de beleidsmedewerker sport leiden tot irritatie.

Eén commerciële aanbieder ervaart de samenwerking als 'kan beter'. De andere aanbieder heeft de vraag niet beantwoord.

17. Betrokkenheid bij de totstandkoming van de sportnota

Active deelname	Aantal	Grafische weergave (percentage)	
Ja	14		78 %
Nee	4		22 %

De meerderheid van de sportverenigingen wil betrokken zijn bij de totstandkoming van de sportnota. Ook één commerciële aanbieder heeft positief gereageerd.